

Lokale Ontwikkelingsstrategie

LEADER Weidse Veenweiden 2023 - 2027

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling; Europa
investeert in zijn platteland

PROVINCIE ■ UTRECHT

Inhoudsopgave

1.	Totstandkoming en Status Ontwikkelingsstrategie	3
2.	Het Gebied	5
2.1	Gebiedsbegrenzing	5
2.2	De SWOT en Ontwikkelingsperspectief	7
2.3	Gebiedsanalyse & Krachtenveld	9
2.4	Wat valt op?	10
3.	Strategie	11
3.1	Strategie en algemene doelstellingen	11
3.2	Meetbare doelstellingen	16
4.	Activiteitenplan	18
4.1	Bijdragen aan projecten	18
4.2	Samenwerking met andere LEADER-gebieden	18
4.3	Aanjaagactiviteiten	19
4.4	Deskundigheidsbevordering	19
4.5	Bestuur en organisatie van de LAG	19
4.6	Communicatie	20
4.7	Administratie	20
4.8	Meerjarenplanning	21

5.	De Organisatie	22
5.1	Positie, taken en bevoegdheden van de LAG	22
5.2	Profiel en samenstelling LAG	23
5.3	Organisatie van de uitvoering	23
6.	Begroting en Financiering	26
6.1	Begroting	26
6.2	Dekkingsplan	28
7.	Beheer- en Toezichtregeling (regelement LAG)	29
7.1	LAG Werkwijze en verantwoording	29
7.2	Openstelling en plafond bepalen	30
7.3	Selectiecriteria en procedure beoordeling	30
7.4	Monitoring, effectmeting en evaluatie	33
Bijlage 1	Toetsingsformulier LEADER Weidse Veenweiden	35
Bijlage 2	Werkwijze Samenstellen LAG	36
Bijlage 3	Stroomschema	37
Bijlage 4	Stakeholders en Organisaties	38
Bijlage 5	Een LOS in 10 weken; bijeenkomsten, bronnen en raadplegingen	39

1. Totstandkoming en Status Ontwikkelingsstrategie

Deze Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS) is ontwikkeld op initiatief van de Kwartier-makers-groep van het gebied Weidse Veenweiden en in opdracht van de Gemeente Woerden. Bij het ontwikkelen van deze LOS is de bottom-up benadering die LEADER zo kenmerkt als uitgangspunt gebruikt. Om te weten wat er speelt in het gebied Weidse Veenweiden – en waar we de komende jaren aandacht aan moeten besteden met LEADER – hebben we de bewoners van het gebied actief betrokken bij het inhoudelijk vormgeven van de LOS. Daarnaast is het netwerk aan stakeholders en organisaties geïnventariseerd en zijn er met diverse partijen – waaronder de provincie – gesprekken gevoerd om toekomstige ontwikkelingen in kaart te brengen. In bijlage 5 is een overzicht te vinden van het proces dat is doorgelopen.

Welkom in het LOSmaak Café

Om bewoners de kans te geven actief te participeren in het vormgeven van de inhoud van de LOS hebben we drie gebiedssessies georganiseerd onder de noemer van LOSmaak Cafés. In de zoektocht naar deelnemers hebben we breed geworven in het huidige LEADER netwerk, maar is ook specifiek ingezet op jongeren en verschillende culturele achtergronden.

Tijdens deze sessies – die verspreid over het gebied Weidse Veenweiden werden georganiseerd – konden deelnemers laten weten welke thema's zij relevant vonden om de komende jaren met LEADER aandacht aan te besteden. Dit deden ze door in groepjes een voor hen aansprekend thema volledig uit te pluizen: wat zijn de kansen, wat zijn juist de uitdagingen en waarom is dit thema zo belangrijk om aandacht te geven de komende tijd? De eerste twee gebiedssessies hadden een heel open karakter. Deelnemers mochten zonder restricties thema's kiezen die hen aanspraken. De bijeenkomsten zijn, met 15 tot 20 deelnemers per keer, relatief goed bezocht.

De derde en laatste gebiedssessie had een meer convergerend karakter. Uit de thema's die in de eerste twee sessies naar voren kwamen werden vier brede lijnen gefilterd. Deze zijn de deelnemers van de laatste sessie vervolgens verder gaan uitwerken. Deze uitwerking kende twee stappen. In de eerste stap werd onderscheid gemaakt tussen zaken die we vanuit het gebied zelf kunnen oppakken en zaken die meer bij de provincie of de landelijke overheid liggen. Kortom: wat is nou écht LEADER en wat niet? Sprekend voor het gebied en haar inwoners, bestempelde de deelnemers de meerderheid van de zaken als geschikt om met het gebied op te pakken. In de tweede stap werden de zaken

die nadrukkelijk wél LEADER waren verder uitgewerkt. Uiteraard was er tijdens deze sessie ook ruimte voor eigen inbreng en nieuwe ideeën.

Online terugblikken

Om een zo groot mogelijke groep bewoners uit het gebied de kans te geven om mee te denken over de nieuwe LOS hebben we ook online napraatsessies georganiseerd. Deze hadden een laagdrempeliger karakter en een lossere opzet dan de gebiedssessies. Een week na elke gebiedssessie vond er een online napraatsessie plaats, zowel voor deelnemers van de voorafgaande gebiedssessie, als voor nieuwe gezichten. Deze bijeenkomsten waren bedoeld om te reflecteren op de ideeën en thema's die naar boven waren gekomen tijdens de voorafgaande gebiedssessie en om aan te vullen waar nodig. Ook was er nog steeds ruimte voor nieuwe ideeën.

Prikken op het online bord

Om het bereik nog verder te vergroten hebben we ook een online prikbord ontwikkeld die gedurende het hele ontwikkelproces van deze LOS online is geweest. Op dit prikbord konden mensen opmerkingen die relevant waren voor de inhoudelijke vorming van de LOS achterlaten. De resultaten van de gebiedssessies werden gedigitaliseerd en weergegeven op het bord zodat iedereen op de hoogte kon zijn van wat er besproken was. Tijdens de online napraatsessies werd het bord verder aangevuld en op elk moment van de dag konden deelnemers ideeën die hen te binnen schoten achterlaten op het bord.

Zo is er alles aan gedaan om de bewoners van het gebied te betrekken bij het inhoudelijk vormgeven van deze LOS. De thema's en doelstellingen die centraal staan in deze LOS zijn direct terug te leiden uit de gesprekken die in de gebiedssessies en online napraatsessies gevoerd zijn. Zo is dit een Lokale Ontwikkelingsstrategie geworden voor en dóór het gebied Weidse Veenweiden.

Provincie en gemeenten

Om te kijken of de thema's en doelen uit de sessies strookten met provinciaal en gemeentelijk beleid is

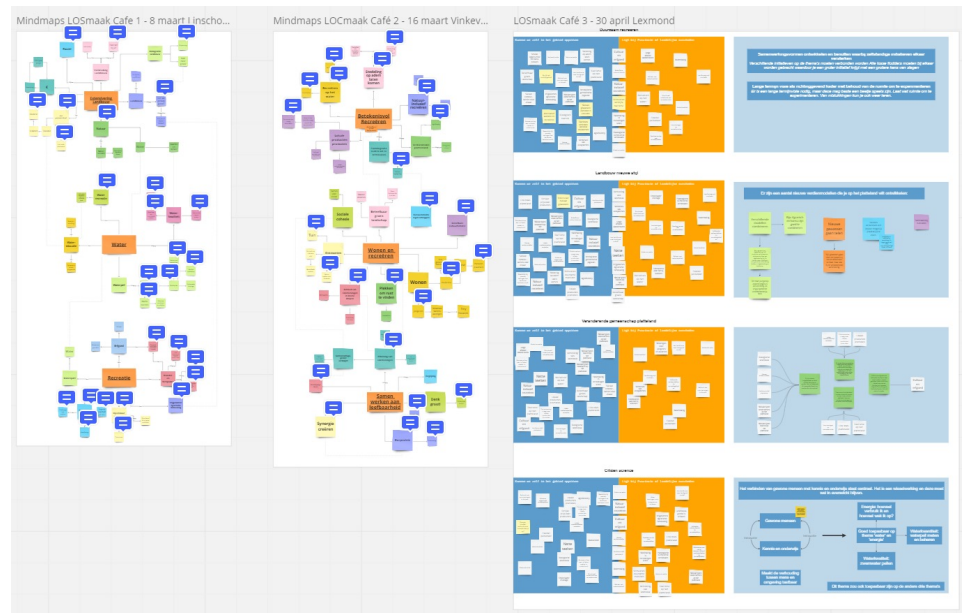
ook met deze partijen gesproken.

Status

Dit is de Lokale Ontwikkelingsstrategie zoals hij is goedgekeurd door de Kwartiermakers-groep. Gezien de beperkte tijd waarin deze LOS is geschreven heeft er geen gebieds-consultatie kunnen plaatsvinden. De strategie zal in deze vorm voorgelegd worden aan Gedeputeerde Staten. Op dit moment is deze strategie dus nog niet vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

Impressies van het online prikbord

Hieronder en hiernaast zijn twee impressies te vinden van het online prikbord dat gebruikt is tijdens de gebiedssessies en de napaatssessies.

2. Het Gebied

2.1 Gebiedsbegrenzing

Weidse Veenweiden

Het westelijke gedeelte van de provincie Utrecht – dat landschappelijk gekenmerkt wordt door veenweiden – is het werkgebied van dit LEADER-programma Weidse Veenweiden. Het veenweidengebied is door de jaren heen ontstaan door een combinatie van grootschalige ontginningen in de twaalfde eeuw, latere turfwinningen en droogmakerijen in de negentiende eeuw. Kenmerkend voor het gebied zijn de polders met kleine dorpen en lintbebouwing, de activiteit van melkveehouderij en het vele water in de vorm van rivieren, plassen, watergangen en sloten.

Historisch gezien speelt dit water een grote rol in het veenweidengebied. Het stroomgebied van de Oude Rijn ten westen van Utrecht was ooit de noordgrens van het Romeinse Rijk. De archeologische sporen hiervan zijn nog steeds terug te vinden in het gebied. Ook de Oude Hollandse Waterlinie heeft haar sporen achtergelaten in het gebied.

Het gebied Vijfheerenlanden is voor een deel nieuw bij het gebied gekomen nadat de gemeenten Vianen, Leerdam en Zederik zijn samengevoegd. Het landschap van dit gebied kenmerkt zich net als de Lopikerwaard door weilanden, uiterwaarden en lintbebouwing, maar is door grienden en boomgaarden rijker aan beplanting. Het gebied kent een lange traditie van gebiedssamenwerking met de Alblasserwaard op het gebied van landschap, landbouw, natuur en recreatie. Nu Vijfheerenlanden onderdeel is van de provincie Utrecht zal er in het gebiedsproces voor een nieuwe LOS ook meer in het Utrechtse worden samengewerkt.

De stad doet mee!

Het Groene Hart wordt ook wel de achtertuin van de Randstad genoemd. In het veen-weidengebied is – ook als onderdeel van LEADER – geïnvesteerd in een wandel- en fietsroutenetwerk, plattelandstoerisme en routes rondom thema's als erfgoed en landschap. Naast de recreatieve relatie met de steden zoals Woerden en Utrecht (voornamelijk de nieuwe wijk Utrecht Leidsche Rijn) is in de voorgaande LEADER-periode geïnvesteerd in het thema Voedsel van Dichtbij. De stad maakt intrinsiek

onderdeel uit van het werkgebied, als “markt”, maar ook zeker als creatieve broedplaats.

Inwoners Weidse Veenweiden gebied

Het gebied Weidse Veenweiden bestaat uit tien gemeenten die samen het westelijke deel van de provincie Utrecht vormen. Samen zijn deze gemeenten goed voor zo'n 722.000 inwoners. In de buitengebieden, dorpen, linten en kleine stadjes wonen 223.745 mensen. Op de volgende pagina is een kaart van het gebied te vinden. Daarop zijn – conform NSP regels – de kernen boven de 30.000 inwoners apart gemarkeerd. In die kernen woont ruim 60% van het totale aantal inwoners van het gebied. De stad Utrecht is met ruim 300.000 inwoners de grootste kern.

De kernen Vleuten en de Meern nemen een bijzondere plek in het gebied in. Dit zijn dé VINEX-locaties van de gemeente Utrecht. Hier wonen gezamenlijk 50.000 inwoners en dit getal groeit elk jaar nog hard. Gezien het karakter van deze wijken worden zij gezien als stad, niet als platteland.

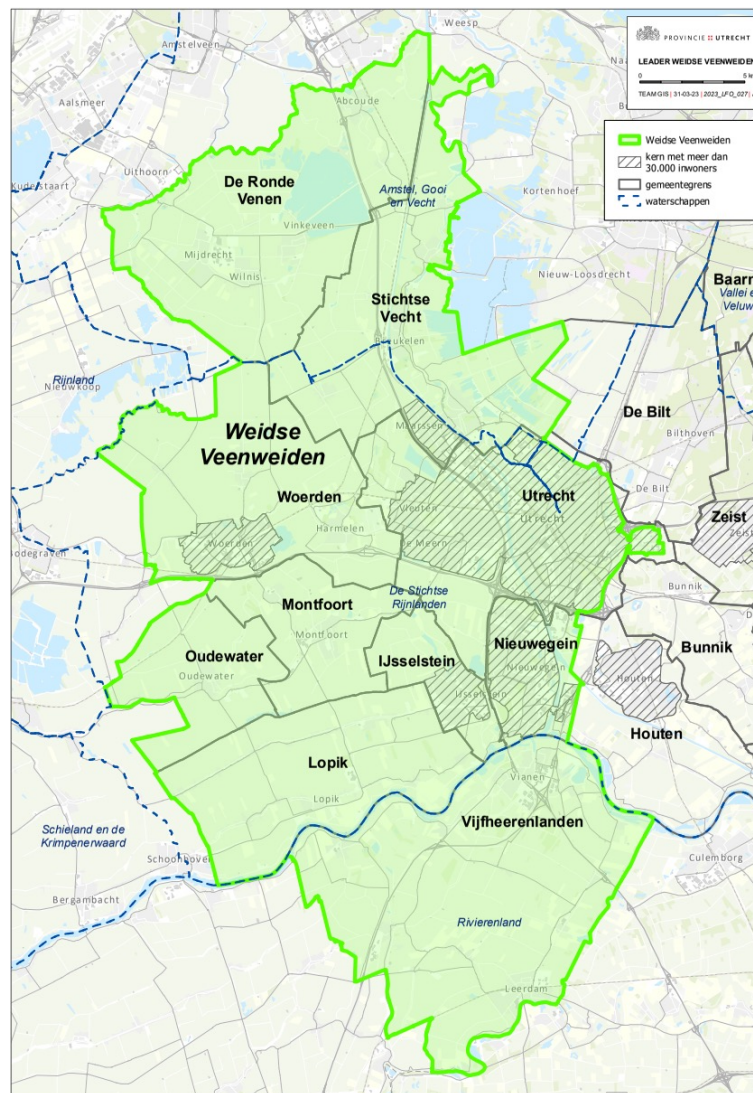
De grote stedelijke kernen van meer dan 30.000 inwoners vallen nadrukkelijk buiten het LEADER-gebied, maar de stadsranden – inclusief dorpen – die tegen de stad aan liggen vallen wel binnen het LEADER-gebied, ook ter versterking van de stad-landrelatie. Ten opzichte van de LEADER-periode 2015-2022 is deze situatie niet gewijzigd. Wel wil de LAG komende periode hierop een uitzondering kunnen maken als een project in het stedelijk gebied van de grote kernen gericht is op het verstevigen van de stad-landrelatie.

Het gebied maakt deel uit van het Groene Hart. Mede hierdoor werken wij samen met de aangrenzende LEADER-gebieden Polders met Waarden en Hollandse Plassen, die de Zuid-Hollandse veenweidengebieden als werkgebied hebben.

De inwonersaantallen en kaart van het gebied Weidse Veenweiden

Gemeente	Inwoners	Toelichting
De Ronde Venen	45.000	Acht kernen waaronder Abcoude, Mijdrecht en Vinkeveen en vijf kleine kernen
Stichtse Vecht	65.000	Twaalf kernen, waaronder Breukelen, Maarssen-Dorp en Maarssenbroek en negen kleinen kernen
Woerden	53.000	Stad Woerden en drie kernen, waarvan twee kleine kernen
Oudewater	10.000	Stad Oudewater en vijf kleine kernen
Montfoort	14.000	Stad Montfoort en vijf kleine kernen
IJsselstein	33.500	Stad IJsselstein
Nieuwegein	65.000	Gemeente Nieuwegein
Lopik	14.500	Negen kernen
Vijfheerenlanden	60.000	Vijftien kernen, waaronder de steden Leerdam, Vianen én kleine kern Ameide en twaalf kleine kernen
Utrecht	362.000	Vier kernen, waaronder stad Utrecht met bijna 310.000 inwoners, kernen Vleuten (27.810), De Meern (21.815) en kleine kern Haarzuilens
Totaal	722.000	

2.2 De SWOT en Ontwikkelingsperspectief

Tijdens de gebiedssessies en napraatsessies zijn bewoners uit het gebied aan de slag gegaan met het uitwerken van thema's die volgens hen belangrijk waren in het gebied en waar LEADER de komende jaren een rol in kan spelen. Bij het uitwerken van de thema's werd ook rekening gehouden met de sterktes en zwaktes van het gebied en is er ook gekeken naar mogelijke kansen of bedreigingen. Het resultaat van al die sessies geeft een duidelijk beeld van het gebied: wat het gebied sterk maakt en waar kansen liggen om het in de toekomst nog sterker te maken, maar ook waar de zwaktes liggen en wat in de toekomst mogelijke bedreigingen kunnen zijn. In onderstaande SWOT is dit op een gestructureerde manier weergegeven.

SWOT	
Sterktes	Zwaktes
<ul style="list-style-type: none"> De landbouw in het Weidse Veenweiden gebied is van oudsher de grootste economische drager van het buitengebied. Het gebied zit vol met gedreven en gepassioneerde agrariërs. De boeren in het gebied zijn relatief hoog opgeleid en staan over het algemeen open voor vernieuwing en innovatie. Een flink aantal boeren in het gebied doet aan boeren natuur en levert ecosysteemdiensten om de biodiversiteit in het gebied te bevorderen. Het gebied Weidse Veenweiden biedt voldoende ruimte voor recreatiemogelijkheden en beschikt over voldoende erfgoed om te benutten voor recreatie. Met de Vinkeveense plassen en de vele kleinere en grotere waterwegen in ons gebied en de Loosdrechtse en Nieuwkoopse plassen naast ons gebied is het Weidse Veenweiden gebied uitermate geschikt voor waterrecreatie. De Hollandse IJssel die door het gebied stroomt vervult ook een grote rol in het waterrecreatieaanbod. De recreatieve routestructuren in het Weidse Veenweiden gebied zijn op orde. We beschikken over een uitgebreid fiets- en wandelrouteknooppuntensysteem, verbonden via verschillende TOP's. De Groene Hart Verbinders zijn actief op het terrein van gebiedsmarketing rondom de grotere recreatieve trekpleisters van het Weidse Veenweiden gebied. Struinen en Vorsen is ook erg actief op het terrein van gebiedsmarketing met een focus op plattelandstoerisme in het Weidse Veenweiden gebied en Krimpenerwaard. Een nieuwe gemeenschap met nieuwe boeren, ondernemers en bewoners levert meer diversiteit op. Dit zorgt ook voor een meer divers palet aan inzichten, ideeën en opvattingen op. 	<ul style="list-style-type: none"> Het gebied kampt met bodemdaling en een niet-flexibel waterpeil, terwijl er wel veel behoefte is aan dat laatste. De landbouwsector vergrijsd en staat onder druk. Bedrijfsopvolging is minder vanzelfsprekend dan vroeger, vanwege een gebrek aan perspectief en de enorme financiële investering die erbij komt kijken. Grond is erg schaars en komt slecht beschikbaar. Dit werkt processen als extensivering van landbouw tegen. De laatste jaren is er vanuit het gebied hard getrokken aan het aanbod van lokale producten. De vraag van consumenten naar deze producten lijkt nog behoorlijk achter te blijven. Het onderhoud van recreatiegebieden in het gebied laat soms te wensen over. Op sommige plekken wordt het onderhoud niet structureel bijgehouden waardoor bijvoorbeeld wandelpaden of kano-aanlegpunten onbruikbaar worden. Daarnaast wordt er te weinig gehandhaafd op het oppervlakt houden van recreatiegebieden. Als gevolg hiervan laten mensen rotzooi achter bij de TOP's en daarbuiten. De TOP's in het gebied worden niet door iedereen gebruikt met als gevolg dat recreanten her en der in het gebied parkeren. Veel recreatieve gebieden zijn erg slecht bereikbaar met het openbaar vervoer, wat het gebied ontoegankelijk maakt voor mensen die afhankelijk zijn van het openbaar vervoer. Er zijn weinig voorzieningen op de recreatieve routes. Er zijn weinig toiletten, opsteekplekjes en bankjes te vinden onderweg. Dit maakt de routes minder aantrekkelijk, zowel voor bewoners als toeristen.

<ul style="list-style-type: none"> • De inwoners van het gebied die wij gesproken hebben zijn sterk gemotiveerd de kloof tussen stad en platteland te dichten door hun kennis te delen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Op veel plekken in het gebied Weidse Veenweiden zijn onvoldoende parkeerplekken, wat recreatie in het gebied ook tegenhoudt. • De kloof tussen stad en platteland is groot. Vanaf beide kanten is er weinig kennis over en begrip voor elkaar. • Er vindt in de dorpen een afkalving van voorzieningen plaats. Winkels, openbaar vervoer, pinautomaten en andere voorzieningen verdwijnen steeds meer uit de dorpen. Dit maakt de dorpen minder leefbaar en het gaat ook ten kosten van het gemeenschapsgevoel. Ook gaat het ten kosten van de aantrekkelijkheid van het gebied voor toeristen waardoor die inkomstenbron voor het gebied terug zal lopen. • Het verenigingsleven heeft het moeilijk. Het wordt steeds lastiger om besturen te vullen en daardoor ook om activiteiten te ontplooiën.
<p>Kansen</p>	<p>Bedreigingen</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Door over te schakelen van een landbouwmodel naar een landgoedmodel kunnen verschillende soorten diensten en producten worden geproduceerd. Zo kan een landgoedmodel helpen om de grond in het gebied anders in te zetten waardoor er meer extensieve landbouw mogelijk is met daarnaast nog ruimte voor andere producten of diensten. • De stad kan meer worden betrokken bij het platteland en de agrarische activiteiten. Denk hierbij aan landschapsonderhoud waarin bewoners of stadse groepen een rol kunnen spelen. Dit kan zorgen voor meer sociale cohesie in het gebied. • Er is ruimte voor een breed scala aan diensten, zoals recreatie, zorg, voedsel en educatie. Dit biedt ruimte voor nieuwe waarde creaties, zowel economisch als maatschappelijk gezien. • De vraag naar duurzaam geproduceerde kwaliteitsproducten stijgt. De hele keten van deze producten kan verder ontwikkeld worden. • Nieuwe vormen van boeren, zoals biologisch boeren, agroforestry en natte teelten bieden ook nieuwe kansen. • Door de ligging is het gebied Weidse Veenweiden bij uitstek geschikt om te dienen als groene long van de omliggende steden. Het kan fungeren als een plek waar de stedeling op adem kan komen. Hiermee vormt het ook een link tussen de stad en het platteland. • Recreatie in het gebied biedt economische kansen voor de middenstand in het gebied. De horeca in het gebied kan een enorme boost krijgen wanneer er meer mensen naar het gebied trekken om te recreëren. • Het buitenzwembad is van goede kwaliteit, maar op veel plekken nog niet toegankelijk genoeg: op weinig plekken kan je makkelijk het water in. In die toegankelijkheid valt nog winst te behalen. • Nieuwe soorten ondernemers kunnen ook nieuwe inkomsten opleveren voor het gebied. Zo kan een Amsterdamse bakker bijvoorbeeld meer Amsterdammers naar het gebied trekken die vervolgens ook in het gebied hun geld uit gaan geven. • Nieuwe woonvormen op het platteland zijn mogelijk. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan een generatie-proof erf waarbij meerdere generaties op één erf leven. • Nieuwe bewoners op het platteland biedt ook ruimte voor nieuwe voorzieningen. Dit zou het probleem van de afkalving van de voorzieningen in veel dorpen kunnen tegengaan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het is onduidelijk hoe het nieuwe stikstofbeleid exact gaat uitpakken voor boeren en hierdoor is het economische perspectief ook erg onzeker. Dit kan ervoor zorgen dat boeren minder geneigd zijn om te gaan experimenteren en innoveren. • De afschaffing van derogatie maakt dat boeren te maken krijgen met meer kosten voor de afvoer van mest aangezien extra grond niet beschikbaar is. • Nieuwe landbouwstijlen zoals extensivering moeten bij je passen. Er komt ontzettend veel bij kijken en niet elke ondernemer ziet dat zitten. • Omschakelen, verduurzamen en het starten van nieuwe activiteiten kost veel geld. Dit geld komt niet uit de markt en de ruimte om te investeren is niet altijd aanwezig. • De kosten van biologisch boeren zijn hoog en de biologische producten in de supermarkt zijn ook duurder. De consument moet hier wel voor open staan. • Er is soms weinig planologische ruimte om te vernieuwen en wet- en regelgeving werkt nieuwe initiatieven die vanuit de gemeenschap komen soms tegen. Dit demotiveert met het gevolg dat er minder vernieuwende recreatiemogelijkheden worden ontwikkeld. • Uitbreiding van de recreatiemogelijkheden in het gebied trekt stedelingen meer en meer naar het gebied waardoor de toeristische drukte toeneemt. Onvoldoende spreiding van recreanten over het gebied kan leiden tot topdrukke bij de toeristische trekpleisters. • De nieuwe stikstofregels hebben ook grote maatschappelijke effecten op het platteland. Mensen denken verschillend over dit onderwerp, wat kan leiden tot polarisatie in een dorp of zelfs in een straat. Sommige boeren moeten weg, anderen komen juist naar het platteland. De gemeenschap verandert en daarmee veranderen ook de onderlinge verhoudingen. • De dorpen vergrijzen en de jeugd trekt weg. Dit maakt de dorpen minder divers en minder aantrekkelijk. • Nieuwe mensen die naar het platteland trekken hebben ook een woning nodig. Dit heeft tot gevolg dat er minder woningen in het gebied beschikbaar blijven voor bijvoorbeeld jongeren of ouderen uit het gebied.

Ontwikkelperspectief

In alle gesprekken die we hebben gevoerd met actoren in het gebied was een duidelijke rode draad te herkennen: de krachtige gemeenschappen in het gebied Weidse Veenweiden. Duidelijk is dat er de komende jaren veel gaat veranderen in het landelijke gebied. Op het moment van het schrijven van deze Lokale Ontwikkelingsstrategie is het nog altijd onzeker wat de uitwerking van het landelijke stikstofbeleid precies teweeg gaat brengen in het gebied, maar dat het de verhoudingen in het gebied gaat veranderen is zo goed als zeker. Mogelijk trekken bijvoorbeeld boeren weg uit het gebied die ruimte achterlaten voor water, natuur of andere boeren. Als gezinnen vertrekken vallen er gaten vallen in het verenigingsleven. De boeren die blijven zullen zich moeten aanpassen aan nieuw beleid en zullen nieuwe verdienmodellen moeten ontwikkelen die inspelen op water, natuur of andere maatschappelijke behoeften. Er zullen ook nieuwe boeren komen die anders werken en er zullen nieuwe bewoners komen in de dorpen.

Tijdens de gebiedssessies is gevraagd naar wat wij daar als gebied aan kunnen doen. Wat kunnen we zelf oppakken en wat ligt eigenlijk meer bij de provincie of de landelijke overheid? Die laatste is voornamelijk verantwoordelijk voor het uitvoeren van het landbouwbeleid en de waterplannen. Daarnaast zijn ze ook verantwoordelijk voor de inrichting van de recreatieve voorzieningen, inclusief voldoende parkeergelegenheid. Ondernemend als het gebied Weidse Veenweiden is, zien we veel taken voor onszelf.

Met de bottom-up LEADER-aanpak willen we vanuit én met de verschillende gemeenschappen in het gebied op zoek gaan naar vernieuwende manieren om als gebied met de opgaven om te gaan. Daarbij willen we ook alle stakeholders zoals overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties betrekken vanuit de rol die zij spelen binnen deze opgaven. De meerwaarde van LEADER komt tot uiting in het benutten van het bottom-up ontwikkelen van samenwerking om zo te komen tot nieuwe waardecreaties. Hierbij kan het gaan om zowel economische waarde, als om maatschappelijke waarde. Samenwerkingen ontstaan tussen ondernemers in de keten, tussen stad en platteland en tussen boer en natuur. Ook crossovers tussen verschillende thema's ontstaan, bijvoorbeeld op het gebied van natuur, landbouw en recreatie. Zo wordt toekomstperspectief geboden voor alle gemeenschappen in het gebied Weidse Veenweiden.

Uit de gebiedssessies blijkt dat bewoners van het gebied bij de ontwikkelingen die ons te wachten staan op zoek gaan naar technische, maar in het bijzonder ook sociale, vernieuwing. Dit is waar het idee van Citizen Science relevant kan zijn voor het gebied. Hierbij komen bewoners in contact met mensen met kennis en voeren ze vervolgens zelf onderzoek uit. Zo kunnen bewoners worden ingezet om data te verzamelen dat vervolgens door wetenschappers wordt geanalyseerd. Het bekendste voorbeeld hiervan is waarschijnlijk de tuinvogeltelling die eenmaal per jaar gehouden wordt, waarbij bewoners de vogels in hun tuin moeten tellen en categoriseren. Deze data sturen ze door aan wetenschappers die vervolgens de data analyseren en er conclusies uit trekken. Het positieve bijeffect hiervan is dat inwoners meer betrokken raken bij het gebied en bij de gemeenschap zelf. Dit kan ook leiden tot meer wederzijds begrip voor elkaar waardoor het een bijdrage kan leveren aan het dichten van de kloof tussen boer en burger.

Tijdens de gebiedssessies kwam de rol die de gemeenschap speelt bij het aangaan van de uitdagingen die het gebied te wachten staan uitvoerig voorbij. Het volgende sentiment werd breed gedragen: er komen veel dingen op ons af – en we zullen veel zelf moeten doen – maar met de krachtige gemeenschappen die we hebben in het gebied Weidse Veenweiden kunnen we dat ook.

Het perspectief van LEADER Weidse Veenweiden sluit hiermee aan bij de volgende NSP doelen:

- Aantrekkelijker platteland voor wonen en recreëren (N23).
- Aantrekkelijker ondernemers- en werkklimaat (N24).
- Aantrekkelijker fysiek klimaat (N12 – N16).

2.3 Gebiedsanalyse & Krachtenveld

De provinciale opgaven die plaats vinden, of in de toekomst plaats gaan vinden, binnen de verschillende gebiedsprocessen voor het gebied Weidse Veenweiden concentreren zich rondom een aantal grote thema's: bodem en water, bodemdaling, reductie van CO₂-emissies uit het veen en stikstofproblematiek. Wat NSP doelen betreft vinden we voor LEADER Weidse Veenweiden aansluiting bij de doelen rondom klimaat, energie en water, lucht, biodiversiteit en plattelandontwikkeling.

Het binnenkort te verwachten Utrechts Programma voor het Landelijk Gebied (UPLG) zal uitsluitend geven over hoe de provincie haar opgaven wil realiseren. Het thema stikstof verdient hier wat speciale aandacht. Duidelijk mag zijn dat de opgaves rondom dit thema nog niet eerder zo groot en zo complex zijn geweest als nu. Ook duidelijk is dat de aanpak van dit thema grote impact zal hebben om het gebied, vooral wat landbouw-bedrijven betreft, maar ook zeker maatschappelijk gezien.

Het gebied Weidse Veenweiden kent een grote hoeveelheid aan organisaties (zie ook bijlage 4): drie waterschappen (HDSR, AGV en Rivierenland), LTO Noord, drie agrarische collectieven, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Natuur- en Milieu Federatie Utrecht (NMU) zijn allen actief in het gebied. Deze organisaties werken regelmatig samen, bijvoorbeeld binnen de gebiedsprocessen en in programma's als Duurzame Landbouw met Natuur.

Er zijn ook wat relatieve nieuwkomers in het gebied, zoals Wij.land en Toekomstboeren, die antwoorden proberen te vinden op vraagstukken rondom landbouw, bodem en water. Daarnaast zoekt het Veenweiden Innovatiecentrum (VIC) naar technische innovaties en oplossingen in het (management) systeem.

Op het terrein van gebiedsmarketing is Stichting Groene Hart Verbinders actief in het gebied Weidse Veenweiden. Daarnaast zet recreatieschap Stichtse Groenlanden zich – samen met het Routebureau Utrecht – in voor het onderhoud en beheer van recreatieve basisvoorzieningen zoals wandel- en fietspaden. Deze worden vervolgens door Struinen en Vorsen – die zich bezighoudt met plattelandstoerisme – benut voor het maken van thematische routes die het gebied doorkruisen.

Waar overheden hun doelen veelal proberen te bereiken via gebiedsprocessen, kan de LEADER-methode van grote meerwaarde zijn door met een bottom-up benadering innovatieve initiatieven aan te jagen die een bijdrage kunnen leveren aan – of als een voorbeeld kunnen dienen voor – deze opgaven. Dat willen we doen met alle inwoners, ondernemers en organisaties in het gebied. Zij maken dit krachtenveld compleet.

2.4 Wat valt op?

De gebiedsanalyse laat een aantal duidelijke lijnen zien. Zo is in de gebiedssessies duidelijk het sentiment naar voren gekomen dat de gemeenschappen in het gebied Weidse Veenweiden sterk zijn en dat ze de uitdagingen die het gebied te wachten staan samen aan kunnen. Bij alle thema's komt een component van samenwerken naar voren. Ze zijn bereid veel zelf op te pakken en te vernieuwen waar dat kan, met oog voor elkaar.

Een ander thema dat sterk naar voren komt in de analyse is landbouw. Voor de landbouw liggen er de komende jaren veel uitdagingen en onzekerheden in het verschiet, met als grootste de eerder genoemde uitwerking van het stikstofbeleid. Ook extensivering van landbouw, landgoedmodellen en het stimuleren van de vraag naar lokale producten zijn onderwerpen die spelen in het gebied en waar de komende jaren aandacht aan moet worden besteed.

Daarnaast speelt recreatie en toerisme een grote rol. Het gebied met elkaar aantrekkelijk houden om in te recreëren en samenwerken om recreatie te promoten zijn hierbij de belangrijkste uitdagingen.

Een laatste rode draad is het delen van kennis. Inwoners van het gebied hebben tijdens de gebiedssessies laten weten dat ze graag meer inzicht zouden hebben in gebiedsprocessen zoals bijvoorbeeld waterkwaliteit en waterpeil. Er is behoefte aan meer kennis en eigenaarschap om zo gezamenlijk het gebied toekomstperspectief te bieden.

In de op de volgende pagina beschreven strategie wordt uiteengezet hoe deze thema's zich tot elkaar verhouden en hoe we als LEADER-gebied hier de komende jaren aandacht aan willen besteden.

3. Strategie

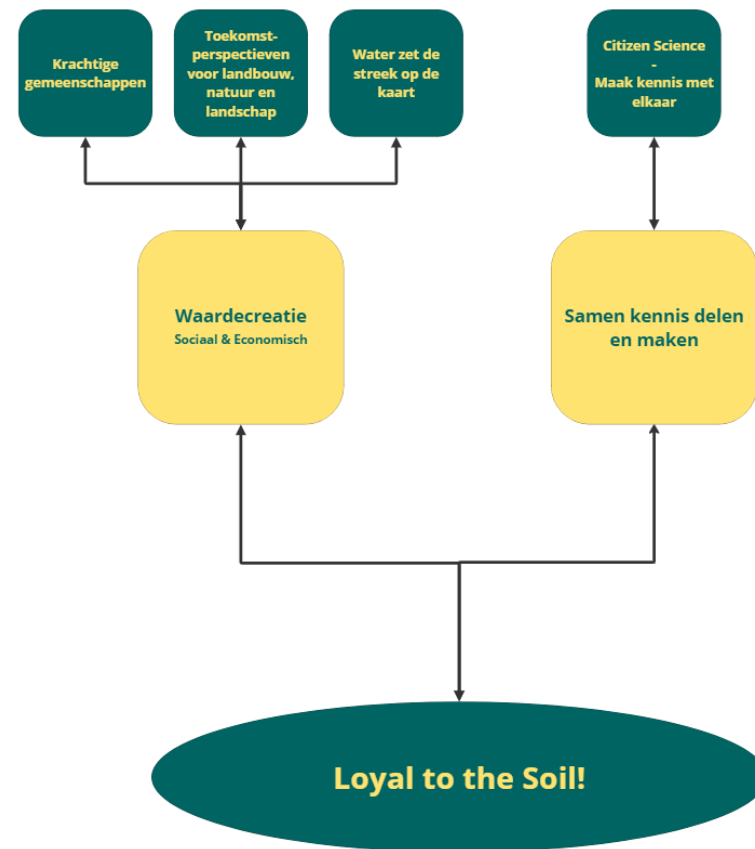
3.1 Strategie en algemene doelstellingen

Tijdens het gebiedsproces bleek dat de mensen in het gebied graag zelf aan de slag willen met hun omgeving. Ze willen aan de slag met de sociale samenhang in hun dorp of buurtschap en met alle veranderingen die op het platteland afkomen. Ze willen zorgen voor een goede toekomst voor het gebied door samen oplossingen te bedenken en kansen te benutten. Daarnaast willen ze het gebied mooier maken door samen meer kennis op te doen en dit vervolgens te delen én door elkaar te ontmoeten. Het samen maken en delen van kennis over de omgeving werd vaak genoemd als een manier om niet alleen meer begrip te krijgen voor de omgeving maar ook voor elkaar: tussen jong en oud, tussen de mensen die er al heel lang wonen en die er net komen wonen, tussen stad en land, tussen boer en burger. Bij het samen oplossingen bedenken ging het bijvoorbeeld over het samen zoeken naar nieuwe functies of ondernemingen op het platteland die in balans zijn, maar zo mogelijk ook bijdragen aan de kwaliteit van dat gebied. Er was daarbij veel vertrouwen in de denkracht en bereidheid van de gemeenschappen in het gebied, om gezamenlijk meer waarde te creëren.

Onze strategie is om met de LEADER-werkwijze de gemeenschappen in Weidse Veenweiden de mogelijkheid te geven om te werken aan de toekomst van het gebied op economisch én sociaal vlak en op het gebied van leefomgeving, door middel van waardecreatie en door samen kennis te maken en te delen.

Hiermee is Weidse Veenweiden *"Loyal to the Soil!"*

We gaan werken aan dit doel langs twee strategische lijnen: (1) waardecreatie en (2) samen kennis delen en maken. Op de volgende pagina worden de twee strategische lijnen verder toegelicht en worden er doelen geformuleerd. Hiernaast is een visuele weergave te vinden van hoe de doelen en lijnen zich tot elkaar verhouden.

A. Waardecreatie

Het gebied samen mooier maken kan op meerdere manieren. Eén van die manieren is het creëren van waarde voor het gebied. Dit kan waarde zijn op economisch vlak, maar zeker ook op sociaal en maatschappelijk vlak. De komende LEADER-periode willen we graag inzetten op waardecreatie voor het gebied Weidse Veenweiden langs de lijnen van krachtige gemeenschappen, toekomstperspectieven landbouw, natuur en landschap, en het op de kaart zetten van het gebied met water.

1. Krachtige gemeenschappen

De gemeenschappen op het platteland en in de dorpen in het gebied Weidse Veenweiden zijn de afgelopen jaren volop in beweging: boeren vertrekken, stedelingen trekken naar de dorpen, jongeren vertrekken juist en vergrijzing neemt toe. Er komen nieuwe typen boeren, nieuwe typen ondernemers en nieuwe typen bewoners. Dit doet iets met de gemeenschappen en het brengt nieuwe uitdagingen en kansen met zich mee.

Nieuwe ondernemers die naar het gebied komen brengen nieuwe ideeën en kansen tot waardecreatie met zich mee. Daarnaast brengen ze ook nieuwe inkomsten naar het gebied. Zo kan een Amsterdamse bakker die zich vestigt in het gebied Weidse Veenweiden meer Amsterdammers naar het gebied trekken, die hun geld vervolgens uitgeven in het gebied en meer bekend raken met het gebied. Dit kan ook een mooie brug slaan tussen stad en platteland. Het streven naar een link tussen stad en platteland is belangrijk. Het leidt voor zowel de stad als het platteland tot financiële winsten, maar ook zeker tot meer onderlinge verbondenheid en meer begrip voor elkaar. In een land dat steeds verder polariseert is dat laatste vooral belangrijk. Maar dit nieuwe ondernemerschap is soms moeilijk van de grond te krijgen. Soms wordt vernieuwing in ondernemerschap tegengewerkt door bestaande regels en wetten. Wet- en regelgeving rondom bestemmingsplannen zit hierbij nog wel eens in de weg. Tegelijkertijd is het ook belangrijk ruimte te maken voor nieuwe waardecreaties van nieuwe typen ondernemers. Ook dit wordt soms tegengewerkt door bestaande wetten en regels. Nieuwe initiatieven zouden hier meer in geholpen moeten worden.

Nieuwe bewoners die neerstrijken in het Weidse Veenweiden gebied brengen op hun beurt nieuwe opvattingen, culturen en inzichten mee. Daarnaast nemen ze ook geld mee wat ze vervolgens in het gebied uitgeven. Aanwas van nieuwe bewoners is soms spannend. Er wordt gevreesd voor een andere mentaliteit en het feit dat er te weinig woningen overblijven voor jongeren en ouderen uit de regio. Het beïnvloedt de bestaande verhoudingen in een gemeenschap, maar niet altijd in negatieve zin. Zo zou het een positief effect kunnen hebben op problemen als vergrijzing of een teruglopend verenigingsleven.

Een opvallende trend die de laatste jaren merkbaar is, is het feit dat de sociale cohesie in dorpen vermindert en dat een ieder-voor-zich-mentaliteit op de loer ligt. Zoals gezegd is dit ook te merken in het verenigingsleven. Verenigingen in de dorpen hebben tegenwoordig moeite hun besturen te vullen, waardoor het organiseren van activiteiten bemoeilijkt wordt. Voor een deel is dit terug te leiden naar de coronapandemie die het verenigingsleven voor twee jaar stillegde, maar een deel van de oorzaak valt ook te zoeken in de toenemende vergrijzing in de dorpen. Nieuwe bewoners die naar de dorpen trekken zouden deze trend terug kunnen dringen.

Al deze veranderingen in de gemeenschappen en de andere vele uitdagingen die op het gebied afkomen de komende jaren brengen zorgen met zich mee, maar het gebied zit vol met krachtige gemeenschappen die gewillig zijn om de uitdagingen aan te gaan. Vanuit gemeenschapskracht maken we samen een mooier gebied Weidse Veenweiden.

We zetten in op de subdoelen:

1. Nieuwe manieren om ontmoetingspunten en -momenten in dorpen en buurtschappen te behouden, te verbeteren of te creëren door (een combinatie van) functies zoals cultuur, voedsel, groen en biodiversiteit.
2. Nieuwe samenwerkingen om cultuur, erfgoed en streekidentiteit lokaal uit te dragen en beleefbaar te maken.
3. Nieuwe initiatieven en nieuwe vormen voor samen leven en elkaar ontmoeten ontwikkelen met aandacht voor vroeger en nu, jong en oud, huidige bewoner en nieuwe bewoner.

2. Toekomstperspectieven voor landbouw, natuur en landschap

Landbouw is van oudsher de grootste economische drager van het buitengebied van het gebied Weidse Veenweiden. Landbouw speelt dus een grote rol in het gebied. Net als in andere gebieden in Nederland staat de landbouw in het gebied Weidse Veenweiden de laatste jaren onder druk, onder anderen vanwege stikstofproblematiek. Gelukkig zit het gebied vol met gepassioneerde boeren die open staan voor vernieuwing en innovatie en die zich inzetten om landbouw te bedrijven in harmonie met de natuur. Zo is er bij boeren in het gebied veel interesse in natuurinclusieve landbouw, wat bijdraagt aan een landbouwsysteem dat bodem, klimaat, natuur en landschap in de regio versterkt. Ook leveren veel boeren in het gebied ecosysteemdiensten die bijdragen aan de biodiversiteit.

De boeren staan open voor innovatie en nieuwe manieren van boeren, maar staan hierbij wel voor een aantal uitdagingen. Zo liggen er kansen voor het extensiveren van de landbouw en biologisch boeren, maar voor deze vormen van landbouw is meer grond nodig. Grond in het gebied is schaars en komt erg slecht beschikbaar. Daarnaast komt er veel kijken bij het omschakelen naar deze vormen van landbouw en dat is niet voor elke boer weggelegd. Het omschakelen, verduurzamen en starten van nieuwe landbouw-activiteiten kost geld. Tijdens deze omschakelperiode ziet de boer nog geen hogere inkomsten binnenkomen en er is niet altijd ruimte om te investeren. Dat komt nog bovenop het feit dat het tot op heden onduidelijk is hoe het nieuwe stikstofbeleid precies gaat uitpakken, wat het economische perspectief voor boeren al erg onzeker maakt.

Wel liggen er in het gebied mooie kansen voor agroforestry, natte teelten en het omschakelen van een landbouwmodel naar een landgoedmodel waar verschillende diensten en producten worden geproduceerd. Op het gebied van natuur en landschap liggen kansen om de gemeenschap meer te betrekken bij bepaalde activiteiten. Neem bijvoorbeeld landschapsonderhoud. Het onderhouden van knotwilgen is goed uit te besteden aan een enthousiaste groep vrijwilligers. Dit kan ook een link vormen tussen stad en platteland als een stadse groep dit zou willen oppakken.

Zoals gezegd biedt het gebied Weidse Veenweiden veel kansen voor het ontwikkelen van nieuwe

waarderecreaties. Zo is er ruimte om diensten als recreatie, toerisme, zorg, voedsel en educatie te combineren met een agrarisch model. Neem bijvoorbeeld het eerder genoemde landgoedmodel wat ruimte biedt voor een breed aanbod van diensten en producten. Maar zo is er ook in het gebied een initiatief wat landbouw verbindt met zorg in de vorm van een dagbesteding waar ook producten worden verbouwd en verkocht. Hier werken vrijwilligers die zowel een agrarische- als een zorgachtergrond hebben. Ook op het gebied van natuur, landschap, toerisme maar ook biodiversiteit, water en bodem zijn nieuwe combinaties mogelijk. In het gebied zijn volop enthousiaste mensen die dit soort vernieuwende initiatieven – die voornamelijk maatschappelijke waarde creëren – willen starten. In de periode 2015 – 2022 zagen we al initiatieven die van biodiversiteit een verdienmodel wisten te maken (o.a. Wilder Land). De komende periode willen we met LEADER innovatieve waardecreaties op het gebied van landbouw, natuur en landschap stimuleren, bijvoorbeeld in combinatie met (nieuwe) doelen zoals recreatie, biodiversiteit en water. Waarderecreaties waar de gemeenschappen de meerwaarde van kunnen ervaren.

De afgelopen jaren is er in het gebied Weidse Veenweiden veel energie gestoken in het stimuleren van meer voedsel van dichtbij en in het verkorten van de ketens. Uit het LEADER samenwerkingsproject Lokaal Voedsel Utrecht bleek dat er veel winst te behalen is op het terrein van het vergroten en verbreden van het aanbod van lokale producten en op de vraag vanuit instellingen en bedrijven. Het vergroten van de vraag vanuit de consument is ingewikkelder, maar dit is nu wel de volgende stap. We willen de komende periode op zoek gaan naar initiatieven vanuit de vraagkant die de aanbodkant tegemoet kunnen komen. Denk bijvoorbeeld aan consumenten die zelf voedsel-coöperaties opzetten of aan verwerkende bedrijven die een afzetmarkt bieden voor de producten.

We zetten in op de subdoelen:

1. Samenwerking in het vergroten van de vraag naar en kennis over lokaal voedsel, bijvoorbeeld samenwerkingen tussen producenten, scholen en andere initiatieven.
2. De vraag naar (nieuwe) landbouwproducten stimuleren, bijvoorbeeld door nieuwe mogelijkheden voor verwerking en toepassing van landbouwproducten, door nieuwe afzetmogelijkheden of door

nieuwe samenwerkingen tussen afnemende lokale en regionale ondernemers en producerende agrariërs.

3. Lokale samenwerking tussen (nieuwe) grondeigenaren en – beheerders, ondernemers en/of inwoners, om samen waarde te creëren uit die grond. Hierbij zijn economische waarden in balans met landschap, natuur, biodiversiteit, waterkwaliteit en energie.

3. Water zet de streek op de kaart

Waarde creëren kan ook door het water in het gebied te gebruiken om het gebied op de kaart te zetten. Het gebied Weidse Veenweiden is een prachtig gebied dat wordt gekenmerkt door polderlandschap en kleine dorpjes. Daarnaast is water alom aanwezig in het gebied. Hiermee biedt het gebied kansen voor een uitgebreid recreatieaanbod, zowel op het land als op het water. De polders vormen een prachtig wandel- en fietslandschap en de Vinkeveense plassen zijn erg geschikt voor recreëren op het water.

Het Weidse Veenweiden landschap wordt doorkruist door tal van wandel- en fietsroutes die deel uitmaken van het uitgebreide knooppuntensysteem. De routes worden verbonden door tal van TOP's (toeristische overstappunten) waar recreanten hun auto kunnen achterlaten en vervolgens kunnen gaan wandelen of fietsen. Aan mogelijkheden geen gebrek, maar er valt nog winst te behalen op bepaalde terreinen. Zo laat het onderhoud van de recreatieroutes in sommige gebieden te wensen over, met tot gevolg dat sommige routes onaantrekkelijk of zelfs onbruikbaar worden. De gebieden worden tegelijkertijd ook minder aantrekkelijk om in te recreëren vanwege een onvoldoende schone omgeving. Mensen laten troep slingeren wat vervolgens in het gebied terecht komt.

Aan de voorzieningen op de recreatieroutes valt ook nog te verbeteren. Er bevinden zich onvoldoende toiletten, opsteekplekjes en bankjes op de routes. Het toevoegen van deze voorzieningen zou de routes aantrekkelijker maken voor een grotere diversiteit aan gebruikers. Ook zijn de TOP's die verspreid zijn door het gebied niet voor iedereen goed vindbaar. Het gevolg hiervan is dat recreanten hun auto her en der door het gebied parkeren, hetgeen wat juist voorkomen zou moeten worden met TOP's.

De komende periode willen we waarde creëren voor het gebied door samen te werken aan een opgeruimd, toegankelijk en beleefbaar landschap in het gebied Weidse Veenweiden. Zo zouden ondernemers in het gebied de handen in één kunnen slaan om gezamenlijk te promoten en erop toe te zien dat een gebied netjes wordt gehouden en de kwaliteit van water, natuur en landschap behouden blijft of liefst verbeterd. Daarmee dragen we bij aan het promoten van natuur-inclusief recreëren en dit zal zorgen voor een aantrekkelijker recreatiegebied in het gebied Weidse Veenweiden. Hierdoor zullen meer mensen het gebied bezoeken en dat brengt op zijn beurt weer nieuwe kansen met zich mee voor onderhoud van voorzieningen en van de leefomgeving.

Het gebied kan hierbij fungeren als zogenaamde groene long van de omliggende steden. Een plek waar stedelingen de rust op kunnen zoeken en op adem kunnen komen. Zo kan het gebied een link vormen tussen stad en platteland. Aanwas van recreanten en toeristen uit de stad biedt ook meer kansen en inkomsten voor de middenstand in het gebied. Met name toeristen nemen geld mee wat ze vervolgens spenderen in winkels en horeca in het gebied. Naast dat toeristen de bestaande middenstand steunen zorgen ze er ook voor dat er meer ruimte komt voor vernieuwende vormen van waardecreatie. Initiatiefnemers en huidige ondernemers zouden een grotere kans van slagen hebben als ze de samenwerking aangaan. Hierbij kan het gaan om samenwerkingen tussen ondernemers, maar ook zeker samenwerkingen met de in het gebied aanwezige partijen en organisaties zoals het Waterschap, het recreatieschap en Staatsbosbeheer. Zo wordt het initiatief robuuster en kan het beter het gebied op de kaart zetten.

Zoals eerder gezegd speelt water een belangrijke rol in het gebied. Ook op het gebied van recreatie kan water een grote rol spelen. Met de Vinkeveense plassen en Hollandse IJssel en talloze grotere en kleinere wateren is het gebied rijk aan (vaar)water. En niet zo maar water. Er zijn tal van plekken waar de kwaliteit van het water goed genoeg is om het als recreatief zwemwater te gebruiken. Waar het Weidse Veenweiden gebied tot nu toe nog wat tekort in schiet is de toegankelijkheid van deze plekken. Er is voldoende fijn zwemwater te vinden, maar niet overal een comfortabele op- of afgang. Waterrecreatie zou het gebied kunnen onderscheiden en mooi op de kaart kunnen zetten, maar daarbij is wel de kwaliteit van water, natuur en landschap van belang. Ondernemers rondom waterrecreatiegebieden zouden de handen in één kunnen slaan om samen het gebied op de kaart te zetten en tegelijk te zorgen voor meer kwaliteit van water, natuur en landschap.

De komende periode willen we waterrecreatie in het gebied goed op de kaart zetten door samenwerking te stimuleren in het verbeteren van de kwaliteit van waterrecreatie.

We zetten in op de subdoelen:

1. Nieuwe (integrale) manieren om het (water)landschap toegankelijk en beleefbaar te maken of te houden, in (betere) balans met de kwaliteit van de natuur en het landschap.
2. Nieuwe samenwerkingen tussen ondernemers, inwoners en organisaties die het water (en de geschiedenis daarvan) in het gebied gebruiken om het gebied op de kaart te zetten voor recreant en toerist.

B. Samen kennis delen en maken

De gemeenschappen in het gebied Weidse Veenweiden zitten vol met mensen met kennis en mensen die willen leren. Door deze mensen met elkaar in contact te brengen stimuleer je het delen van kennis en zijn de inwoners van het gebied in staat om samen voort te bouwen op de bestaande kennis.

4. Citizen Science – Maak kennis met elkaar

Dit is het centrale idee achter Citizen Science; bewoners zoeken contact met mensen met kennis en voeren vervolgens samen onderzoek uit. Dit kan in veel verschillende vormen. Zo kunnen bewoners zelf data verzamelen die vervolgens door wetenschappers wordt geanalyseerd. Het voorbeeld van de tuinvogeltelling is een rechtlijnige en eenzijdige vorm van citizen science aangezien mensen slechts de bevonden data rapporteren. Interessanter wordt het wanneer het een echte wisselwerking wordt tussen mensen met kennis en inwoners en ondernemers, waarbij inwoners en ondernemers bijdragen en vervolgens ook wat terugkrijgen in de vorm van kennis (van het grotere plaatje, 'bigger picture'), contacten en sociale samenhang; hier kunnen dan ook weer innovatieve oplossingen uit voortkomen.

In het Weidse Veenweiden gebied zou het concept van Citizen Science goed kunnen worden gekoppeld aan thema's als klimaatadaptatie, biodiversiteit, water maar ook aan brede plattelands-

ontwikkeling en dus aan de drie doelen zoals genoemd bij onderdeel A. Zo zouden inwoners en ondernemers in contact kunnen komen met mensen met kennis over waterkwaliteit die hen kunnen instrueren over het meten en bijhouden van de kwaliteit van het water. Het zelf meten van de waterkwaliteit en dit actief volgen schept eigenaarschap van de inwoners en ondernemers over hun eigen omgeving en hoe ze daar zelf mee omgaan. Het maakt de verhouding tussen inwoners en ondernemers met hun omgeving tastbaar en het zorgt voor meer bewustzijn over hoe processen rondom waterkwaliteit verlopen.

Naast waterkwaliteit zou citizen science ook kunnen op thema's als waterkwantiteit (waterpeil) en energie (hoeveel wordt er verbruikt en hoeveel wordt er opgewekt?) maar ook op het gebied van (groen) afval. In een van de projecten uit de LEADER-periode 2015-2022, Polderkringloop Natuurlijk Montfoort, kunnen kinderen, bedrijven en overheden bijvoorbeeld leren over bokashi (gefermenteerde compostering) en wordt er samengewerkt met kennisinstellingen.

Citizen Science kan ook bijdragen aan meer sociale cohesie in een gemeenschap. Niets werkt zo verbindend als het samen nastreven van hetzelfde doel en het samen zorgen voor je omgeving. Als je met de hele buurt de waterkwaliteit monitort en je daar gezamenlijke verantwoordelijkheid voor voelt schept dat een onderlinge band. Het mooie van citizen science is dat de kennis die wordt gegenereerd echt uit de gemeenschappen zelf komt en er betrokkenheid ontstaat met de eigen leefomgeving. Door de wisselwerking van mensen met kennis en inwoners en ondernemers, kunnen innovaties echt vanuit het gebied zelf komen en hebben ze meer draagvlak. Dit is de kracht die nu al in de gemeenschappen te vinden is. Citizen Science is slechts een middel om deze kracht om te zetten in vernieuwende oplossingen.

Naast dat Citizen Science bewoners meer bij hun omgeving betreft, kan het ook een mooie rol spelen in educatie. Zo kan kennis die wordt opgedaan worden overgedragen aan andere mensen. Daarnaast zouden ook scholen of groepen studenten op een actieve manier kunnen worden betrokken bij het gebied om bijvoorbeeld biodiversiteit te meten. Zo creëer je bij de jongeren meer bewustzijn over de eigen leefomgeving. Je kunt hier ook een link leggen met scholen in de steden en hen zo meer kennis bijbrengen over het omringende platteland.

In de komende periode willen we meer ruimte creëren voor innovaties en experimenten met citizen science projecten op het gebied van waterkwaliteit en –kwantiteit, energie, biodiversiteit en klimaatadaptatie maar ook op het gebied van brede plattelandsontwikkeling en dus op de drie doelen zoals genoemd bij onderdeel A. Voor het aanjagen van deze projecten gaan we onder andere samenwerken met HDSR die ook werkt met Citizen Science. Daarnaast gaan we samenwerking zoeken met scholen en kennisinstellingen (die werken) in ons gebied.

We hebben Citizen Science bewust als een apart doel opgenomen zodat er ook specifiek projecten kunnen worden voorgedragen die Citizen Science als aanpak hebben en samen kennis maken als doel. Dat betekent niet dat de projecten die bijdragen aan de doelen zoals genoemd onder A geen gebruik mogen maken van Citizen Science of dat Citizen Science projecten niet ook kunnen bijdragen aan de drie doelen onder A. We moedigen dat juist aan.

We zetten in op de subdoelen:

1. Samenwerking tussen inwoners, kennisinstellingen, scholen, grondeigenaren, beheer-organisaties en/of overheden om samen kennis op te doen en te delen op het gebied van waterkwaliteit, waterkwantiteit, duurzame energie, biodiversiteit, klimaat-adaptatie, circulaire economie, kringlopen, natuur en landschap maar daarnaast ook op sociaal gebied in de vorm van cultuur, wonen, zorg, voorzieningen en jongeren behouden voor het gebied en op economisch gebied zoals landbouw, recreatie, toerisme etc.
2. Nieuwe samenwerkingen en nieuwe manieren om opgedane kennis lokaal uit te dragen en toe te passen en de verbinding tussen stad en platteland en tussen boer en burger te versterken.

3.2 Meetbare doelstellingen

In de hier voorafgaande paragraaf zijn de doelen en de strategie beschreven waarmee LEADER Weidse Veenweiden het gebied wil versterken. Met het budget van 1,5 miljoen euro en de looptijd van vier jaar in ons achterhoofd hebben we vanuit de strategie een indeling gemaakt op waar we ons op willen

gaan focussen. Dat vertaalt zich in output-doelstellingen – dit is het meetbare aantal projecten per thema – en outcome-doelstellingen – dit is het bredere (maatschappelijke) effect dat de LAG wil bereiken, gerelateerd aan de hoofddoelstelling van deze ontwikkelingsstrategie.

De tabel hieronder geeft een overzicht.

Thema	Output	Outcome
LOS breed Krachtige gemeenschappen	<ul style="list-style-type: none"> • 120 initiatieven zijn door de LAG, met of zonder subsidie, ondersteund of anderszins verder geholpen • 6-10 projecten zijn ondersteund met subsidie 	Vanuit gemeenschapskracht zijn inwoners, ondernemers en organisaties versterkt om in te kunnen spelen op de uitdagingen en veranderingen die op het platteland plaats gaan vinden.
Waardecreeatie Toekomstperspectieven voor landbouw, natuur en landschap	6-10 projecten zijn ondersteund met subsidie	(nieuwe) ondernemers in de het gebied Weidse Veenweiden hebben door het ontwikkelen van innovatieve diensten en/of samenwerkingen toekomstperspectief als onderdeel van de gemeenschap.
Waardecreeatie Water zet je gebied op de kaart	4-6 projecten zijn ondersteund met subsidie	De recreatieve en toeristische potentie voor (water)recreatie in het gebied Weidse Veenweiden is verder ontwikkeld en op de kaart gezet, in (betere) balans met de kwaliteit van de natuur en het landschap.

Thema	Output	Outcome
Samen kennis delen en maken	4-10 projecten	Doordat inwoners en ondernemers (blijvend) betrokken zijn bij de uitdagingen die in hun directe omgeving spelen op de diverse thema's vinden zij hun plek in de gemeenschap, wordt hun de betrokkenheid bij de omgeving vergroot en dragen zij bij aan de beoogde waardecreatie.
LOS breed Samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> • 1 samenwerkingsproject • Minimaal 16 bijeenkomsten/excursies 	Door ontmoeting, kennisuitwisseling en samenwerking wordt de strategie – zowel de eigen als die van de andere gebieden – verrijkt en versterkt met inspiratie en voorbeelden van elders.

Tussentijdse evaluatie

Op het moment van het schrijven van deze LOS weten we nog niet precies wat de omvang is van de provinciale uitwerking van het landelijke beleid, en specifiek het landelijke stikstofbeleid. Met deze strategie spelen we hierop in. We zijn met deze strategie goed voorbereid om te kunnen bijsturen op subdoelen – mocht dit nodig blijken aan de hand van het provinciale beleid – zonder de hoofddoelstelling te moeten verlaten. Of dit nodig is bepalen we in de winter van 2025/2026 door middel van een tussentijdse evaluatie met alle betrokken actoren.

Resultaat indicatoren NSP doelen

Aan het einde van de LEADER-periode wordt er vanuit Europa gevraagd wat we bereikt hebben in het gebied de afgelopen periode. Om dit te bepalen wordt er gerekend met resultaat indicatoren. Vooralnog volgen we – in overleg met de provincie – de streefwaarden vanuit het NSP. Op doel R.41 en R.42 zijn deze streefwaarde omschreven als 0 of *geen waarde*.

Als LEADER Weidse Veenweiden willen we ons natuurlijk inspannen om wél resultaten te behalen op deze doelen. We zullen in zowel het aanvraagformulier, als bij de uitvoer van projecten, initiatiefnemers bevragen in hoeverre zij bij kunnen dragen aan de doelen. Met de tussentijdse evaluatie zullen we op basis van de gerealiseerde resultaten nieuwe streefwaarden formuleren.

Resultaat indicatoren NSP doelen	
R.38 Aandeel van de plattelandsbevolking dat valt onder de plaatselijke ontwikkelingsstrategie.	Alle 223.745 inwoners van het buitengebied. Zie paragraaf 2.1.
R.41 Aandeel van de plattelandsbevolking dat betere toegang tot diensten en infrastructuur door de GLB-steun geniet.	0%
R.42 Aantal personen dat onder de ondersteunende projecten voor sociale inclusie valt.	0

4. Activiteitenplan

Om deze Lokale Ontwikkelingsstrategie tot uitvoer te brengen – en om de doelen die in het vorige hoofdstuk besproken zijn te behalen – zal de Lokale Aanjaaggroep (LAG) een aantal activiteiten uitvoeren. Deze activiteiten zullen hieronder beschreven worden. In hoofdstuk 5 volgt een uiteenzetting van hoe we de taken en verantwoordelijkheden organiseren.

Uitgangspunt van het activiteitenplan is dat LEADER Weidse Veenweiden haar bottom-up doelstellingen samen mét het gebied wil bereiken. We zullen hieronder ook ingaan op hoe we dat willen organiseren.

4.1 Bijdragen aan projecten

LEADER is – naast een werkwijze – een instrument om met Europees en provinciaal beschikbaar gesteld budget bij te dragen aan lokale projecten. Op deze manier dragen we bij aan de doelstellingen verwoord in het vorige hoofdstuk.

Uiteindelijk willen we met het aan ons beschikbaar gestelde projectbudget van 1.5 miljoen euro 20 tot 28 projecten steunen in 4 jaar tijd, waarbij de LEADER periode twee jaar uitlooptijd heeft waarin projecten nog kunnen worden afgerond. Het subsidie-percentages is voor alle projecten gelijk – 50% – om toetsing eenduidig te houden bij projecten die bijdragen aan meerdere doelen. De minimale subsidiebijdrage is €30.000 en de maximale bijdrage bedraagt €100.000.

Het thema Citizen Science neemt een speciale plek in. Initiatieven onder dit thema krijgen ook maximaal 50% subsidie, met een maximum van €25.000, maar zonder een ondergrens. Deze initiatieven worden bij verlening ook meteen vastgesteld, waarbij het volledige subsidiebedrag wordt overgemaakt aan de initiatiefnemer.

Voor projecten op de andere thema's willen we graag gebruik maken van de geboden mogelijkheid tot het verstrekken van een voorschot van maximaal 50%. Hiermee worden initiatiefnemers met minder liquide middelen gestimuleerd om ook gebruik te maken van de LEADER-bijdrage.

De LAG heeft daarin een aantal activiteiten. Allereerst worden nieuwe initiatieven aangejaagd, ontvangen en verder geholpen, in de voor het project meest passende vorm. Is een Initiatief niet kansrijk voor een LEADER-bijdrage, dan kan de initiatiefnemer verder geholpen worden door inzet van ons netwerk of het doorverwijzen naar een andere regeling. Wordt een initiatief gezien als kansrijk binnen LEADER, dan zal de LAG de initiatiefnemer uitnodigen het plan verder uit te werken. De LEADER-coördinator is hier essentieel; deze begeleidt de initiatiefnemer bij alle stappen die genomen moeten worden tot aan de indiening van het initiatief als LEADER-project.

Ten tweede zal de LAG de initiatieven beoordelen volgens een toetsingsprocedure en –formulier die borgen dat alle initiatieven op gelijke wijze behandeld worden. Het noodzakelijke reglement voor beheer en toezicht is uitwerkt in hoofdstuk 7 van deze LOS.

4.2 Samenwerking met andere LEADER-gebieden

Gedurende de uitvoering werkt de LAG zoveel mogelijk samen met andere organisaties in het gebied. Dat kan zijn door kennis te delen, door bij te dragen aan bijeenkomsten of presentaties of die gezamenlijk te organiseren. Ook onderhoudt de LAG goed contact met de gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties die in het gebied actief zijn, ook ten behoeve van kennisdeling maar ook om tot zo goed mogelijke initiatieven te komen.

Daarnaast wil de LAG samenwerken met andere gebieden. In de voorbereiding van het schrijven van deze LOS is afstemming geweest met de andere LEADER gebieden in Utrecht en het Groene Hart. We zien kansen voor samenwerkingen om rond gezamenlijke thema's initiatieven te ontwikkelen. Dat kan klein – bijvoorbeeld door het organiseren van thema gerelateerde expertmeetings – of groter door het zelf ontwikkelen en uitvoeren van een project.

Bij [LEADER Hollandse Plassen](#) zien we aanknopingspunten om samenwerking te verkennen rondom de ontwikkeling van nieuwe waardecreaties in de landbouw in het kader van de aanpak van de stikstofproblematiek. Hollandse Plassen zet daarnaast ook in op regiomarketing. Dit is een aanknopingspunt om samen te werken op onze doelstelling rondom waterrecreatie- en educatie.

Met LEADER Polders met Waarden willen we in de Krimpenerwaard kansen voor samenwerking onderzoeken op het thema van circulair-biobased in relatie tot natte (vezel)teelten.

Als LEADER Weidse Veenweiden delen we de stad Utrecht met LEADER Utrecht-Oost. De vorige periode hebben we succesvol samengewerkt rond het thema Lokaal Voedsel.

Ten zuidoosten krijgen we mogelijk een nieuw buurgebied LEADER Rivierenland waarmee we graag dan kansen voor uitwisseling en samenwerking gaan onderzoeken.

Daarnaast wordt verkend of samenwerkingsprojecten met andere LEADER-gebieden in Nederland of andere Europese lidstaten te ontwikkelen zijn.

Ten behoeve van een goede uitvoering, het delen van kennis en het zorgen voor draagvlak voor de LEADER-aanpak willen we als gebied graag blijven deelnemen aan het LEADER Netwerk Nederland en aan het Europese netwerk ELARD. Ook zullen we deelnemen aan landelijke overleggen vanuit de regie-organisatie en, als nuttig, aan Europese bijeenkomsten vanuit het EU-CAP netwerk. Daarnaast wordt verkend of samenwerkingsprojecten te ontwikkelen zijn met andere LEADER-gebieden in Nederland of in andere Europese lidstaten.

4.3 Aanjaagactiviteiten

In de eerste twee jaar van deze LEADER-periode zal de focus liggen op het aanjagen van nieuwe initiatieven en het breed communiceren van de mogelijkheden van LEADER. Juist met het nieuwe thema Citizen Science verwachten we “de stad” en jongeren te betrekken.

Jaarlijks zal een uitgebreid activiteitenprogramma worden opgesteld. Dit programma bevat in ieder geval de volgende onderdelen:

1. Het organiseren van netwerkbijeenkomsten – al dan niet in samenwerking met gebiedspartners – om kennis te delen, te inspireren en initiatiefnemers te verbinden.

2. Het participeren en actief inbreng geven op (netwerk)bijeenkomsten van derden.
3. Het bieden van maatwerk bij het ondersteunen van initiatiefnemers bij de uitwerking van hun idee. Dit ligt in principe bij LAG-leden, eventueel aangevuld met aanwezige expertise van buiten de LAG.

4.4 Deskundigheidsbevordering

Het goed ontwikkelen en uitvoeren van een project is geen sinecure. Jaarlijks worden er één of twee workshops georganiseerd die bijdragen aan de deskundigheidsbevordering en kwaliteitsverbetering. Voorbeelden hiervan uit de afgelopen periode zijn de workshops *Crowdfunding* en *Elevator pitch*.

In de tweede helft van de LEADER-periode zal de focus verschuiven van aanjagen naar kennisdelen. Hierbij staat het beschikbaar maken van opgedane kennis en ervaringen centraal. Hier worden voornamelijk de website en sociale media kanalen van LEADER Weidse Veenweiden voor gebruikt.

De LAG-leden zijn mede geworven op basis van hun expertise en competenties, maar het kan zo zijn dat er behoefte is aan extra kennis of expertise rondom bepaalde thema's of vaardigheden.

4.5 Bestuur en organisatie van de LAG

De LAG is een zelfstandig opererende netwerkorganisatie en is verantwoordelijk voor de uitvoering van de LOS. Het is een enthousiast team met creatieve, ondernemende inwoners uit het hele gebied. Ze zijn deskundig op diverse vlakken en hebben toegang tot uiteenlopende netwerken.

De LAG komt tenminste vier keer per jaar in haar geheel bijeen om steunaanvragen te toetsen, te netwerken en om inspiratie te delen. Ook wordt op basis van het opgestelde activiteitenplan de voortgang besproken en bepaald welke acties door wie kunnen worden opgepakt.

Tijdens de uitvoering van het project houdt de LAG vinger aan de pols. Elk project heeft een LAG-lid als

---

ambassadeur die de voortgang van het project volgt. De LEADER-coördinator monitort de voortgang qua subsidie en verantwoording en kan eventueel ondersteunen bij de wijze van verantwoording van het project.

De LAG monitort de voortgang van projecten en stelt ter verantwoording jaarlijks een jaarverslag op voor de nationale regie-organisatie en een voortgangsrapportage op voor RVO ter verantwoording van de beheerkosten. In de winter van 2025-2026 wordt een tussentijdse evaluatie uitgevoerd op basis waarvan de strategie en werkwijze kan worden bijgesteld.

Een uitgebreidere omschrijving van de organisatie van de LAG is te vinden in hoofdstuk 5 en hoofdstuk 7 van deze LOS.

4.6 Communicatie

De LAG stelt – in samenwerking met de penvoerder, provincie en RVO – aan het begin van de LEADER-periode een nieuwe communicatiestrategie op. Deze communicatiestrategie dient ter ondersteuning en stimulering van de doelen van de LOS en de activiteiten van de LAG.

De website van LEADER Weidse Veenweiden is in 2020 geheel vernieuwd. Daarnaast is er gewerkt met een professionele sociale media strategie. Hier willen we de komende periode mee doorgaan aangezien we hebben gemerkt dat we voornamelijk via onze sociale media kanalen steeds meer jonge mensen weten te bereiken. Deze strategie wordt jaarlijks uitgewerkt in het activiteitenplan en heeft de volgende uitgangspunten:

1. Benut wat er al is: we maken gebruik van bestaande netwerken en communicatie-kanalen.
2. Belang van bewuste communicatie: elke activiteit of project kent een eigen communicatieplan of paragraaf.
3. Per projectsteunaanvraag wordt aangestuurd op een communicatieproduct/ activiteit die is gericht op het vergroten van de bekendheid, kennisoverdracht- en/of inspiratie. Dat hoort onderdeel te zijn van een goed projectplan en draagt bij aan onze ambitie om zichtbaar te maken wat er al is in het gebied.

4. Bottom-up: alles wat binnen LEADER gebeurt, is zichtbaar gedragen door de basis, met de inzet van een actief netwerk. We luisteren naar signalen uit dat netwerk.
5. Transparantie: de LAG gaat zichtbaar verantwoord om met publiek en privaat kapitaal. Criteria, procedures, activiteiten en besluiten van de LAG komen op de website.
6. Publicatievereisten: producten en activiteiten voldoen aan de voorwaarden van financiers.
7. De Financiers van de LEADER-bijdrage worden vermeld in de communicatie.

Tot de communicatie-activiteiten behoren in ieder geval:

1. Het bijhouden en doorontwikkelen van de website en sociale media.
2. Het minimaal twee keer per jaar versturen van een digitale nieuwsbrief.
3. Het versturen van persberichten om bijeenkomsten aan te kondigen of om kennis te delen
4. De organisatie van bijeenkomsten.
5. Het vervaardigen van filmpjes en andere media die de projecten en resultaten in beeld brengen.

4.7 Administratie

De LAG ziet administratie als een middel om onze doelen te kunnen realiseren en om de effecten en resultaten van projecten aan te kunnen tonen. Verder helpt het om te kunnen bijsturen en te kunnen verantwoorden hoe we bepaalde middelen inzetten. De penvoerder is verantwoordelijk voor de financiële administratie van de beheerkosten. De LEADER-coördinator ondersteunt de penvoerder en de LAG bij het bijhouden van:

1. Het vastleggen van besluiten en afspraken van de LAG.
2. Activiteiten die geïnitieerd zijn door de LAG en het bereik hiervan.
3. Resultaten, communicatie uitingen en overige producten op inhoud en proces.
4. Aangegane verplichtingen en verantwoording aan financiers.
5. Het beheer- en toezichtreglement.
6. Netwerk- en adressenbestand (AVG-proof).
7. Boekhouding beheerskosten in samenwerking met de penvoerder.

Voor een verdere omschrijving van de administratie verwijzen we naar hoofdstuk 5.

4.8 Meerjarenplanning

In onderstaande tabel is op hoofdlijnen een planning weergegeven van de hierboven beschreven activiteiten. Zoals in paragraaf 4.3 beschreven stelt de LAG jaarlijks een jaarplan op. Zo kan er tijdig worden bijgestuurd op doelen, samenwerking, (aanjaag) activiteiten en communicatie.

Dit LEADER-programma is in 2022 gestart met voorbereidende werkzaamheden en sluit in 2030 af als in april de administratie afgerond is.

Activiteit	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Voorbereiding	x	x				x			
Bijdragen aan projecten			x	x	x	x			
Samenwerking			x	x	x	x	x	x	
Aanjaagactiviteiten in het gebied		x	x	x	x	x			
Deskundigheidsbevordering			x	x	x	x	x	x	
Bestuur en organisatie LAG		x	x	x	x	x	x	x	x
Communicatie		x	x	x	x	x	x	x	x
Administratie		x	x	x	x	x	x	x	x

5. De organisatie

De LAG heeft een uitgebreid eigen netwerk dat vervolgens ook weer verbonden is met vele andere netwerken. De LAG heeft als doel haar activiteiten en doelen gezamenlijk met ondernemende bewoners en organisaties in het gebied op te pakken door samen projecten te ontwikkelen. Overheden en maatschappelijke organisaties worden waar nodig gevraagd om hun steentje bij te dragen. De LAG zoekt de samenwerking op: bij elk initiatief zoeken we naar hoe we gezamenlijk iets kunnen organiseren.

5.1 Positie, taken en bevoegdheden van de LAG

Met het goedkeuren van deze LOS heeft de LAG formeel een adviesfunctie met betrekking tot de LEADER-aanvragen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht. De provincie is uiteindelijk eindverantwoordelijke voor het LEADER-programma.

De LAG is een zelfstandig opererende netwerkorganisatie en is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze ontwikkelingsstrategie. De LAG jaagt initiatieven aan, geeft vanuit positief kritisch perspectief feedback aan de initiatiefnemers en is altijd op zoek naar verbinding. Uiteindelijk zal de LAG projectvoorstellen toetsen aan deze ontwikkelingsstrategie en een advies uitbrengen met betrekking tot de geschiktheid van het project voor een financiële bijdragen.

De LAG bepaalt welke activiteiten worden georganiseerd en hoe het beschikbare budget voor het programma wordt ingezet.

Hierbij heeft de LAG de volgende taken en verantwoordelijkheden:

1. Het uitvoeren van de Lokale ontwikkelingsstrategie.
2. Input leveren aan de door provincie te organiseren openstellingbesluiten.
3. Administratie en het bijhouden van de financiële voortgang van het werkbudget.
4. Rapportage aan provincie verzorgen omtrent de voortgang, behaalde doelen en de besteding van de financiële middelen.

De Penvoerder vertegenwoordigt de LAG als rechtspersoon en is aanvrager van de beheerkosten – het werkbudget – en voert, samen met de LAG, ook de administratie van dit budget. De exacte taken en verantwoordelijkheden bij de uitvoering worden in paragraaf 5.3 beschreven.

De penvoering van de LAG berust in het ideale geval bij een gebieds(brede)organisatie met draagvlak, een sterk netwerk, de benodigde expertise en continuïteit. Op dit moment spelen er echter in het gebied allerlei processen waardoor er nu geen organisatie is die dit allemaal kan bieden. De Stichting Gebiedsontwikkeling Utrecht-West is een gebiedsbrede organisatie met draagvlak en netwerk maar heeft op dit moment nog geen continuïteit. Een gemeente kan dat wel maar mist het gebiedsbrede draagvlak. De gebiedscommissie Utrecht-West en gemeente Woerden hebben daarom besloten om het penvoerderschap samen uit te voeren waarbij de stichting de feitelijk penvoerder is en de gemeente Woerden de stichting hierbij ondersteunt met voor het penvoerderschap benodigde kennis en expertise. Halverwege of in het najaar van 2023 zal er meer duidelijk zijn over de toekomstige vorm van gebiedssamenwerking. Voor het geval de stichting dan het penvoerderschap niet zal kunnen voortzetten, voert de LAG in mei en juni 2023 gesprekken met overheden die mogelijk bereid zijn om in dat geval het penvoerderschap over te nemen. Mochten ze dat niet zijn, dan heeft gemeente Woerden zich bereid verklaard een oplossing te bieden. Welke overheid dit gaat zijn zal uiterlijk in juni bekend zijn. De definitieve penvoerder zal bekend zijn in het najaar maar in ieder geval vóórdat de aanvraag voor de beheerkosten van de LAG wordt ingediend.

De Stichting Gebiedsontwikkeling Utrecht-West is de rechtspersoon van de Gebieds-commissie Utrecht-West, een samenwerkingsverband van bestuurlijke vertegenwoordigers namens gemeenten, maatschappelijke organisaties, waterschappen en landbouw- en terreinbeherende organisaties. Samen vormen zij een breed netwerk met veel kennis dat werkt aan een duurzaam en levendig platteland. Het belang van het gebied staat centraal. De commissie zoekt naar gedragen, integrale oplossingen en onderzoekt hoe dingen wél kunnen. De LEADER-werkwijze vult hier goed op aan met haar bottom-up aanpak.

De Gebiedscommissie wordt ondersteund door het Programmabureau Utrecht-West. Dit is een team specialisten in biodiversiteit, bodemdaling en water, duurzame landbouw, leefbaarheid, duurzame energie en klimaat en brengen daarmee waardevolle netwerken en kennis in voor initiatiefnemers.

5.2 Profiel en samenstelling LAG

Om alle doelen en ambities van deze LOS tot uitvoer te brengen is er een divers team nodig met voldoende kennis van de beoogde thema's, dat zowel ambtelijk als bestuurlijk geborgd is en het gebied tot in de haarvaten kent. De LAG wordt daarom gekenmerkt door:

1. Voldoende spreiding op publiek en privaat (maximaal 49% publiek).
2. Voldoende geografische spreiding over het gehele gebied Weidse Veenweiden.
3. Inbreng van expertise, zodat alle gewenste aandachtsvelden ingevuld worden.
4. Een goede mix wat betreft leeftijd, gender en achtergrond.

De LAG Weidse Veenweiden wil een slagvaardige, platte organisatie zijn en bestaat daarmee uit minimaal 11 en maximaal 15 leden, waarvan 3 bestuurlijke en 2 ambtelijke vertegenwoordigers van gemeenten. Daarnaast zijn de provincie Utrecht en het Waterschap HDSR gevraagd deel te nemen in de LAG als adviserend lid. De leden met stemrecht zitten in de LAG op persoonlijke titel, ook de bestuurders.

Werven

Enkele leden van de huidige LAG hebben aangegeven ook de komende periode door te willen als LAG-lid. In het kader van continuïteit – en mits zij voldoen aan het gewenste profiel van de LAG en haar leden – is dit gewenst. Tijdens de gebiedsbijeenkomsten hebben we enkele geschikte kandidaten ontmoet, maar juist omdat we ook zoeken naar mensen buiten het huidige netwerk wordt er een vacature voor LAG-leden uitgezet. Deze willen we invullen door middel van openbare werving in de periode dat de LOS ter beoordeling voorligt. Voordat de LOS wordt vastgesteld is de LAG van een omvang dat ze in staat is haar taken uit te voeren.

Voor het werven wordt op basis van een competentiematrix (zie bijlage 2) een profiel opgesteld. De matrix geeft inzicht in welke competenties aanwezig zijn bij de personen die zich tot nu toe beschikbaar hebben gesteld voor de LAG en welke we nog missen. De definitieve samenstelling wordt dus pas bekend als er voor de open posities geschikte kandidaten zijn gevonden. Een aantal belangrijke criteria zijn hieronder geformuleerd.

Het is belangrijk dat een LAG-lid:

1. Kennis en/of een netwerk heeft dat aansluit bij de doelen van deze LOS.
2. Betrokken is bij de ontwikkelingen in zijn of haar gebied.
3. Zich wil inzetten voor gebiedsbelang en over eigenbelang heen kan kijken.
4. Wil meedenken met initiatiefnemers.
5. Kan netwerken, verbinden en samenwerken.
6. Voldoende tijd beschikbaar heeft.
7. Tenminste twee jaar beschikbaar is, in verband met continuïteit.

De bezetting van de LAG voor de volgende LEADER-periode in haar huidige vorm, is te vinden op bladzijde 25.

Het kantoor van de penvoerder zal fungeren als contact- en postadres. De LAG kan, indien nodig, gebruik maken van de faciliteiten van dit kantoor.

5.3 Organisatie van de uitvoering

Na goedkeuring van de LOS door Gedeputeerde Staten wordt bij besluit de adviesfunctie van de LAG geformaliseerd en de beschikbare provinciale cofinanciering vastgelegd. Zo is geborgd dat de LAG bevoegd is om zelfstandig te beslissen welke projecten in aanmerking komen en worden voorgelegd aan het betaalorgaan – de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

De LAG is een platte organisatie met slagkracht. Het is een groep die dicht bij de mensen staat, flexibel is en waar nodig garant staat voor continuïteit in kennis en ervaring. In haar taken wordt de LAG ondersteunt door een coördinator en de eerder genoemde RVO.

Rollen en taken

Bij de uitvoering van de LOS kennen we verschillende rollen, taken en verantwoordelijkheden.

De LAG:

1. Is (mede)verantwoordelijk voor het opstellen van het openstellingsbesluit.
2. Beoordeelt subsidieaanvragen op basis van selectiecriteria en brengt advies uit.
3. Zorgt indien noodzakelijk voor bijsturing of aanpassing van de LOS.
4. Bewaakt de samenhang en samenwerking in het gebied.
5. Stelt jaarlijks een jaarplan en jaarverslag op en rapporteert aan de penvoerder.
6. Participeert in de landelijke EU-LEADERnetwerken.
7. Zoekt naar mogelijkheden voor samenwerkingen met andere LEADER-gebieden.

De Coördinator:

1. Is samen met de voorzitter het eerste aanspreekpunt binnen de LAG voor de organisatie en communicatie.
2. Bereidt de agenda en organisatie van bijeenkomsten en werksessies van de LAG voor en zorgt voor verslaglegging.
3. Ondersteunt Aanjagers waar nodig in hun LEADER-gerichte activiteiten.
4. Organiseert communicatie- en netwerkactiviteiten.
5. Zorgt voor een financieel overzicht, monitoring en het opstellen van rapportages en evaluaties en voert de boekhouding van beheerkosten. Dit in nadere afstemming met RVO en de penvoerder.
6. Zorgt voor een eerste beoordeling van ideeën en steunaanvragen op hoe kansrijk ze zijn.
7. Begeleidt aanvragers in de procedure in gevallen dat financiële steun wordt verleend.
8. Denkt mee met de aanvrager bij technisch-juridische vraagstukken en stemt af met de provincie en RVO over procedures en de toepassing van regels.
9. Monitort de voortgang van de projecten.
10. Stemt af met RVO, provincie, nationale regie-organisatie en LEADER-netwerken.

Provincie Utrecht:

1. Is formeel eindverantwoordelijk voor de toekenning van de LEADER-subsidie.
2. Is eindverantwoordelijk voor het provinciale LEADER-programma en draagt daarmee de risico's.

3. Is (mede)verantwoordelijk voor het opstellen en publiceren van het openstellingsbesluit.
4. Is opdrachtgever voor de beheer- en betaalautoriteit (RVO).
5. Is verantwoordelijk voor het afgeven van beschikkingen.
6. Is verantwoordelijk voor afstemming van de LEADER-werkwijze en projecten binnen het provinciehuis.

RVO:

1. Behandelt de financieel-technische toetsing van de aanvragen.
2. Denkt mee met de aanvrager bij technisch-juridische vraagstukken.
3. Stelt conceptbeschikkingen op ten behoeve van de provincie Utrecht.
4. Zorgt voor dossiervorming van aanvragen.
5. Verschafft desgevraagd inzicht in dossiers voor monitoring projecten.
6. Beoordeelt de voortgangs- en eindrapportages.
7. Betaald (voorschotten) uit.

De Penvoerder

1. Vertegenwoordigt de LAG als rechtspersoon.
2. Is de aanvrager en vervolgens de beheerder van de beheerskosten.
3. Voert mede de daarbij behorende taken uit als administratie, dossiervorming en het opstellen van rapportages.
4. Draagt samen met de coördinator zorg voor de verantwoording van de beheerskosten aan RVO.

Besluitvorming

De LAG is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze LOS en beheert het beschikbare LEADER-budget. De LAG bepaalt zelf welk budget ze wil openstellen voor welke periode. De provincie Utrecht verzorgt op basis daarvan het openstellingsbesluit. De LAG stelt bij voorkeur het hele budget open voor de gehele periode waarbij deze na de tussentijdse evaluatie eventueel aangepast kan worden.

Bij een besluitvormende bespreking van aanvragen dient ten minste de helft plus één van de leden aanwezig te zijn en dient de helft plus één van de aanwezige stemgerechtigden in te stemmen met het voorstel. Bij afwijking doet de voorzitter een procedurevoorstel.

Maatregelen voor beheer, monitoring en evaluatie

Monitoring heeft tot doel om op geijkte momenten zicht te krijgen op hoe het gaat met de uitvoering en het bereik van de beoogde resultaten zoals beschreven in paragraaf 3.2 en waar nodig bij te sturen.

Bij het bespreken van de jaarrapportage zal de LAG stilstaan bij de voortgang door in ieder geval te kijken naar:

1. Acties op het gebied van georganiseerde activiteiten en ondersteunende trajecten.
2. Wat de inspanningen en bijbehorende communicatie hebben opgeleverd.
3. Wat de stand van zaken is wat betreft de inzet van financiële middelen in relatie tot de doelen zoals ze beschreven staan in paragraaf 3.2.

Met de tussentijdse evaluatie staat de LAG zo'n twee jaar na aanvang van de uitvoering van de LOS uitgebreid stil bij de voortgang stil bij de voortgang en reflecteert ook op haar eigen functioneren. Hierbij worden ook externen uit het netwerk gevraagd om input.

Aan het einde van de periode voert de LAG een eindevaluatie uit. Deze bestaat uit zowel een kwantitatieve als een kwalitatieve evaluatie. In de monitoring en evaluatie wordt de voortgang bijgehouden op de eigen indicatoren en op de Europese en nationaal voorgeschreven indicatoren.

De bezetting van de LAG

Zoals eerder aangegeven gaat een deel van de huidige LAG door in de volgende periode en staan er ook nog een aantal vacatures open. De bezetting van de LAG voor de volgende LEADER-periode zoals hij nu is, is hiernaast te zien.

Beoogde bezetting LAG

Privé, met stemrecht (10)

José van Rossum	Ondernemer kaasboerderij, Vianen (Vijfheerenlanden)
Lisa Olsthoorn	Adviseur en rentmeester in opleiding, Utrecht
Jan Kromwijk Ondernemer	Ondernemer jachthaven, voormalig agrariër, IJsselstein
Judith de Vor	Melkveehouder, beleefboerderij, Snelrewaard
Marcel Wijnen	Expertise financiering en businessmodellen, Rabobank
Nant Hartel	Middenstander, netwerk MKB, lokale/regionale promotie
Vacature	Expertise op doelstelling 1, 2 of 3
Vacature	Expertise op doelstelling 1, 2 of 3
Vacature	Expertise op doelstelling 1, 2 of 3
Vacature	Onderwijs, educatie, Citizen Science

Bestuurlijk, met stemrecht (3)

Voorzitter	Laurens de Graaf, burgemeester Lopik
Penvoerder	Ad de Regt, wethouder Woerden en bestuurslid SGUW
Vacature	Wethouder

Ambtelijk, zonder stemrecht (2)

Vacature	Gemeente De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Utrecht of Woerden
Vacature	Gemeente Vijfheerenlanden, Lopik, Montfoort of Nieuwegein

Adviserend lid, zonder stemrecht

Arjan Koerhuis	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Vacature	Provincie

Agendalid

Attie Kuiken	Programmabureau Utrecht-West
--------------	------------------------------

6. Begroting en Financiering

Als onderdeel van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid is er vanuit het Europese Structuur- en Investeringsfonds (ELFPO) per provincie budget beschikbaar voor LEADER. Samen met de bijdrage van de provincie Utrecht en eigen bijdragen aan projecten vormt dit het totale LEADER-budget voor de periode 2023-2027.

Voor Utrecht-West is in totaal €1.659.698 Europees geld beschikbaar. Dit vormt 80% van de beschikbare subsidie. Daarnaast draagt de provincie 20% bij, overeenkomend met €414.924. Daarmee is er in totaal € 2.074.622 subsidie beschikbaar.

6.1 Begroting

Op basis van het in hoofdstuk 4 beschreven activiteitenplan is voor de uitvoering van de LOS een begroting gemaakt. De tabel hieronder geeft een overzicht van deze begroting.

Activiteit	% van totaal	Kosten	Per jaar
Beheerkosten	24%	€497.909	90.529
Samenwerkingsprojecten	3,6%	€75.000	18.750
Uitvoeringsprojecten	72,4%	€1.501.713	€375.428
<ul style="list-style-type: none"> • Doelstellingen 1, 2 en 3 • Citizen Science 		€1.301.713 €200.000	€325.428 €50.000
Totaal beschikbare budget EU en provincie		€2.074.622	
Geraamde eigen bijdrage aan Uitvoeringsprojecten (privaat en regionaal/lokaal publiek)		€1.501.713	
Totaal kosten uitvoering LOS		€3.576.335	

Voor het bedrag per jaar is voor de beheerkosten uitgegaan van een half opstartjaar (2023), vier volle uitvoeringsjaren (2024 – 2027) en twee uitloopjaren (2028 en 2029) waarbij die laatste twee elk als half zijn gerekend. Samen komt dat uit op 5,5 jaar. Voor Samenwerking en Uitvoeringsprojecten zijn we uitgegaan van vier jaar (2024 – 2027).

Voor beheerkosten is 24% van het beschikbare budget geraamd. Dit percentage is enerzijds tot stand gekomen door te kijken naar de ervaringscijfers van de vorige LEADER-periode. Daarin waren de gemiddelde kosten per jaar 86.000 euro. Voor de huidige periode komen we uit op 90.529 euro. Dit is ongeveer gelijk, rekening houdend met prijsstijgingen. Anderzijds is gekozen voor het percentage van 24% om het risico van korting op het budget vanwege vrijval bij projecten in de uitloopjaren, te verkleinen.

Beheerkosten

Beheerkosten refereren aan de kosten die worden gemaakt voor de uitvoering van de Lokale Ontwikkelingsstrategie zoals de inzet van de LEADER-coördinator, de communicatie, het organiseren van workshops en LEADER-café's, het houden van vergaderingen van de LAG, vacatievergoedingen, administratie en monitoring en evaluatie. In onderstaande tabel is de begroting op hoofdlijnen weergegeven. Voor de aanvraag van de beheerkosten zal met penvoerder een meer uitgewerkte begroting worden gemaakt. Het beheer van het LEADER-programma wordt verder gespecificeerd in de tabel op de volgende bladzijde.

Deze raming is gebaseerd op de in hoofdstuk 4 genoemde activiteiten, ervaringscijfers uit de periode 2014 – 2022 en het beschikbare budget van 497.909 euro. De grootste kostenpost in de beheerkosten is de coördinatie van de uitvoering van de LOS. Hiervoor is 345.600 euro opgenomen. Dit is geraamd op basis van 16 uur per week in de uitvoeringsjaren 2024 – 2027 en 8 uur per week in de uitloopjaren, samen 3840 uur voor een uurtarief van €90 excl. BTW. De kosten zijn exclusief BTW.

Samenwerking

Voor het ontwikkelen van samenwerkingsprojecten reserveren we € 75.000. Het gaat hier om projecten van de LAG zelf, in samenwerking met Utrecht-Oost en/of andere LEADER-gebieden, zoals beschreven

Kostensoorten	Activiteit	Kosten	%
Operationele kosten	<u>Bestuur en organisatie LAG</u> o.a. LEADER-coördinatie, LAG vergaderingen, Vacatievergoedingen LAG-leden	€ 390.000	78,5%
Personeelskosten	<u>Administratie</u> o.a. Financiële administratie door penvoerder	€ 15.000	3%
Opleidingskosten	<u>Deskundigheidsbevordering</u> o.a. Workshops, Trainingen LAG-leden	€ 10.000	2%
Kosten PR	<u>Communicatie</u> o.a. Website, social media, nieuwsbrieven en persberichten, filmpjes, drukwerk	€ 50.000	10%
Financiële kosten	<u>Administratie</u> o.a. accountantsverklaring	€ 5.000	1%
Kosten monitoring en evaluatie	<u>Monitoring en evaluatie</u> o.a. Evaluatie en rapportages	€ 5.000	1%
Kosten voor aanjagen en faciliteren potentiële begunstigen	<u>Aanjagen</u> o.a. LEADER-café's, excursies, uitwisseling met andere gebieden, bijdragen aan bijeenkomsten derden	€ 21.000	4,5%
Totaal budget beheerkosten		€ 497.909	100%

in paragraaf 4.3. Vanwege de kortere looptijd van de periode en het kleinere totale budget, reserveren we hier minder voor dan vorige jaren. Voor deze projecten hanteren we een subsidiepercentage van 100% omdat de ervaring heeft geleerd dat het niet of maar heel beperkt mogelijk is om hiervoor private middelen te organiseren. Gebied overstijgende projecten worden gefinancierd vanuit het budget Uitvoeringsprojecten.

Uitvoeringsprojecten

De uitvoeringsprojecten richten zich op één van de drie doelen die beschreven zijn in hoofdstuk 3 van deze LOS. Voor deze projecten hanteren we een subsidiepercentage van 50% waardoor het budget bestaat uit 1.501.713 euro subsidie van EU en provincie, en minimaal 1.501.713 euro eigen bijdragen van initiatiefnemers, samen 3.003.426 euro. We verdelen het budget voor uitvoeringsprojecten in twee delen:

1. Een eerste deel van het budget, 1.301.713 euro subsidie en (minimaal) 1.301.713 euro eigen bijdragen, is voor initiatieven die bijdragen aan de drie inhoudelijke doelstellingen. Omdat we elk van de drie doelen even belangrijk vinden, is er geen indicatieve verdeling gemaakt van het budget over de doelstellingen. De kwaliteit en kwantiteit van de initiatieven zijn hier leidend. Voor deze doelstellingen is de maximale bijdrage 100.000 euro subsidie. Met het beschikbare budget willen we minimaal 13 initiatieven steunen.
2. Voor het doel Citizen Science reserveren we 200.000 euro subsidie en (minimaal) 200.000 euro eigen bijdragen. We willen op dit thema 4 tot 10 initiatieven financieren. Per project is de maximale bijdrage 25.000 euro subsidie. De reden hiervoor is dat we op dit doel kleinere initiatieven willen stimuleren van inwoners in samenwerking met scholen, ondernemers en overheden. Dit biedt ruimte voor experimenteren met deze werkwijze.

We zijn ons bewust van de verantwoordelijkheid om in bepaalde mate bij te dragen aan de doelen D, E en F zoals die gesteld zijn in het NSP. Per jaar wordt de voortgang geëvalueerd en in het activiteitenplan bijgestuurd indien het aantal initiatieven dat bijdraagt aan deze doelen achterblijft. Zo dragen we er zorg voor dat we uiteindelijk voldoende bijdragen aan de gestelde doelen.

6.2 Dekkingsplan

De in de vorige paragraaf begrote kosten worden als volgt gefinancierd.

Activiteit	EU	Provincie	Eigen bijdragen	Totaal
Beheerkosten	€ 398.327	€ 99.582	€ 0	€ 497.909
Samenwerkingsprojecten	€ 60.000	€ 15.000	€ 0	€ 75.000
Uitvoeringsprojecten	€ 1.201.370	€ 300.343	€ 1.501.713	€ 3.003.426
TOTAAL	€ 1.659.698	€ 414.925	€ 1.501.713	€ 3.567.335

De volgende voorwaarden gelden:

- Voor uitvoeringsprojecten geldt een maximale subsidie van 50%. De verhouding EU – provincie is bij alle projecten 80%-20%.
- Voor uitvoeringsprojecten in doelstelling 1, 2 en 3 is de maximale bijdrage 100.000 euro. Voor uitvoeringsprojecten in doelstelling Citizen Science is de maximale bijdrage 25.000 euro.
- De eigen bijdrage (minimaal 50%) kan bestaan uit eigen middelen en/of uren, uit bijdragen uit fondsen en/of andere subsidies (lokaal, regionaal (waterschap of provincie), landelijk).
- De eigen bijdragen worden op projectniveau verkregen bij de uitvoerings-projecten. Het is daardoor op voorhand niet duidelijk van wie die bijdragen komen en dus is het niet mogelijk om op voorhand het financiële draagvlak te onderbouwen op programmaniveau. De ervaring uit de vorige perioden leert echter dat het altijd meer dan lukt om de eigen bijdragen te organiseren. Zo was in de periode 2008 – 2013 de multiplier ten opzichte van de Europese bijdrage 4 en in de periode 2015– 2022 zelfs 5. Op basis daarvan en op basis van de input en ideeën die tijdens de gebiedsbijeenkomsten en gesprekken met stakeholders zoals gemeenten, gebiedscommissies/-platforms zijn opgehaald, hebben we het vertrouwen dat er op projectniveau voldoende financieel draagvlak aanwezig is (in euro's of uren).

LEADER Weidse Veenweiden wenst gebruik te maken van de mogelijkheden die geboden worden voor bevoorschotting, de vaste kostenopties (VKO's) en voor vereenvoudigde verantwoording (NSK) maar die laatste alleen als initiatiefnemers wel de mogelijkheid hebben te kiezen voor een zwaarder arrangement als dat beter past bij de aard van het project.

7. Beheer- en Toezichtregeling (reglement LAG)

Het gebied Weidse Veenweiden heeft al ruim 20 jaar ervaring met de LEADER-methode. Het beheer en toezichtreglement is in die periode continue aangescherpt en heeft nodige updates gehad op basis van wetswijzigingen (bijvoorbeeld AVG) en evaluaties. Het huidige reglement – bijgewerkt per 11 juni 2021 – functioneert goed. Daarom gaan we uit van dat reglement en passen we dat aan op basis van deze nieuwe strategie, op toetsing op de nieuwe LEADER-doelen en de steunbedragen.

Hieronder worden de belangrijkste onderdelen van het reglement besproken, het volledige reglement bevindt zich op de website www.leaderweidseveenweiden.nl.

7.1 LAG Werkwijze en verantwoording

Vergaderfrequentie en agenda

De LAG komt, volgens jaarplan, minimaal vier keer per jaar bij elkaar om de voortgang te bespreken, activiteiten voor te bereiden, aanvragen te beoordelen en voor overige besluitvorming. De agenda van deze vergaderingen wordt voorbereid door de LEADER-coördinator is samenspraak met voorzitter van de LAG.

Besluitvorming

Bij een besluitvormende bespreking van aanvragen dient ten minste de helft plus één van de leden aanwezig te zijn en dient de helft plus één van de aanwezige stemgerechtigden in te stemmen met een voorstel. Bij afwijking doet de voorzitter een procedurevoorstel.

Bij een besluitvormende bespreking mogen de aanwezige, stemgerechtigde, LAG-leden van een publieke partij niet meer dan 49% van de stemrechten hebben. Als er niet aan deze eis wordt voldaan, zal er geen stemming plaatsvinden en wordt een nieuwe vergadering uitgeschreven.

Voor aanpassingen van de LOS of het reglement of voor toetsing van aanvragen moet minimaal de helft plus één van de stemgerechtigde LAG-leden aanwezig zijn. Is dit niet het geval, dan wordt hiervoor een nieuwe vergadering uitgeschreven en vervalt deze eis.

Transparantie en belangenverstrengeling

Bij het bespreken en toetsen van aanvragen is transparantie en het voorkómen van (de schijn van) belangenverstrengeling essentieel. Zo moet een LAG-lid dat een zeker belang (voor- of nadeel) heeft bij een project dat bij de eerste bespreking melden en mag dat LAG-lid niet deelnemen aan de toetsing van dat project en van andere projecten die in dezelfde vergadering worden getoetst. Overleg, lemand is belanghebbend als een besluit tot een zeker voor- of nadeel van die persoon of organisatie waarvan die persoon deel uitmaakt, leidt. Daarnaast zijn er doordachte procedures er heldere toetsingscriteria, die zorgdragen voor een transparant besluitvormingsproces. Na het uitbrengen van advies over aanvragen, toetst RVO de gevolgde procedure om tot dat advies te komen. De LAG communiceert over goedgekeurde aanvragen als de beschikking er is.

Tussentijdvertrek LAG-leden

Indien één van de leden de werkzaamheden voor de LAG voortijdig beëindigt, dan beslist de LAG over de ontstane vacature. De LAG maakt dan de balans op welke consequenties dit heeft in relatie tot de resterende ambitie, activiteiten en de daarbij benodigde deskundigheden en netwerken en kijkt ze naar geografische spreiding, mix qua leeftijden, gender en achtergrond. De LAG stelt op basis daarvan een vacature op die wordt gedeeld in het gebied. Nieuwe kandidaten krijgen een gesprek met twee à drie afgevaardigden van de LAG. Daarna beslist de voltallige groep of en welke kandidaat het lidmaatschap krijgt. Hierbij kan ook advies gevraagd worden van mensen buiten de LAG. Wijzigingen in de samenstelling van de LAG worden gecommuniceerd.

Verantwoording

- De LAG verantwoordt aan Gedeputeerde Staten (i.c. RVO) over de besteding van ontvangen financiële bijdragen voor beheerskosten.
- Daarnaast verantwoordt de LAG aan Gedeputeerde Staten (i.c. RVO) en aan de nationale regie-organisatie de voortgang, resultaten en eventuele wijzigingen.
- De LAG stelt elk jaar een jaarverslag op volgens het format van de nationale regie-organisatie met onder andere een overzicht van uitgevoerde (aanjaag)activiteiten, beoordelingen, besluiten en een beknopte financiële rapportage.

7.2. Openstelling en plafond bepalen

De LAG is verantwoordelijk voor uitvoering van de Ontwikkelingsstrategie (LOS) en beheert het beschikbare LEADER-budget. De LAG bepaalt welk budget ze wil openstellen voor welke periode en de provincie Utrecht verzorgt op basis daarvan het openstellingbesluit. De LAG stelt bij voorkeur het hele budget open voor de gehele periode waarbij deze na de tussentijdse evaluatie eventueel kan worden aangepast.

Tijdens de openstelling hanteert de LAG 'virtuele' indieningsdata die ze publiceert op de website en via sociale media. Daarnaast kunnen ook andere media worden ingezet als het aantal projecten op bepaalde doelen achterblijft. De LAG stemt de indieningsdata af met RVO en provincie. De LAG hanteert deze data om de verschillende stappen van idee tot project goed met alle betrokkenen (aanvrager, LAG, RVO) te stroomlijnen. Daarnaast creëren indieningsdata een momentum voor communicatie wat stimulerend werkt voor mensen om zich met hun idee te melden.

De provincie Utrecht geeft Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) opdracht als betaalorgaan (aanvragen ontvangen, uitvoeren technische toetsen, beschikken, verantwoording ontvangen en beoordelen, vaststellen).

7.3 Selectiecriteria en procedure beoordeling

Hier beschrijven we hoe de LAG tot een selectie van de beste initiatieven komt. De procedure voor het selecteren en beoordelen is gelijk aan voorgaande periode en is voor deze periode afgestemd met provincie Utrecht. De procedure van beoordelen wijzigt enigszins doordat de provincie zelf geen rol meer zal hebben in de toetsing van aanvragen en verantwoording. Van idee tot toetsing hebben we een stroomschema bijgevoegd in bijlage 3 is een voorlopig stroomschema bijgevoegd op basis van de werkwijze in de periode 2015 – 2022 in Overijssel waarin men al op die manier met RVO werkte.

Selectiecriteria

Projecten die voor LEADER-steun in aanmerking komen moeten bijdragen aan de hoofddoelstelling en aan minimaal één van de subdoelstellingen in de LOS. Daarnaast beoordeelt de LAG hoe het project bijdraagt aan de LEADER-werkwijze, of het haalbaar is en doelmatig is. In het scoreformulier (zie bijlage 1) dat de LAG-leden invullen wordt het voorstel van een initiatiefnemer wordt getoetst op vier hoofdcriteria:

1. De bijdrage van het initiatief op de doelen van de LOS;
2. De mate waarin het initiatief de volgende LEADER-kenmerken heeft: bottom-up, vernieuwend, samenwerking, overdraagbaar en integraal;
3. De haalbaarheid van het project: eigenaarschap, uitvoerbaarheid, mate van risico;
4. De doelmatigheid en doeltreffendheid van het project: continuïteit, 'waar voor je geld', hoogte en zekerheid van de eigen bijdrage.

De mate waarin een project bijdraagt aan de doelen van de LOS hetgeen blijkt uit een omschrijving van:

- Krachtige gemeenschappen.
- Toekomst perspectieven voor landbouw, natuur en landschap.
- Water zet je gebied op de kaart
- Samen kennis delen en maken/ Citizen Science.

De mate waarin het project past bij de werkwijze van LEADER blijkt uit een omschrijving van:

- Bottom-up waarde: het project is een initiatief van, voor en door ondernemende inwoners, overheden, onderwijs, ondernemers en maatschappelijke organisaties waarbij draagvlak, eigenaarschap en reikwijdte voor het gebied wordt beoogd.
- Vernieuwingswaarde: het project brengt vernieuwing in het gebied op gang, in de vorm van een experiment/innovatie/nieuwe doelgroep die aangesproken wordt.
- Samenwerking: het project legt nieuwe (soorten) verbindingen tussen ondernemende inwoners, overheden, onderwijs, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

- Overdraagbaarheid: het project heeft een interessante aanpak en/of resultaten en de aanvrager toont bereidheid om kennis en ervaringen te delen.
- Integraliteit: het project draagt bij aan meerdere doelen en/of verbindt meerdere sectoren.

De mate waarin het project haalbaar is, hetgeen blijkt uit een omschrijving van:

- Het eigenaarschap en/of partnerschap: de verantwoordelijkheid, deskundigheid en organisatiestructuur van de aanvrager en betrokken partners.
- De uitvoerbaarheid van het project ten aanzien van het bereiken van de beoogde resultaten, de gekozen aanpak en de benodigde randvoorwaarden.
- De (organisatorische en financiële) risico's en de aanpak waarmee deze risico's tegemoet worden getreden.

De mate waarin het project doelmatig en doeltreffend is, hetgeen blijkt uit een omschrijving van:

- Continuïteit: het voortbestaan dan wel de doorontwikkeling van de organisatie en/of projectresultaten zijn gewaarborgd voor minimaal vijf jaar (bij investeringsprojecten).
- Waar voor je geld ("value for money"): de goede balans tussen de investeringen en verwachte opbrengst in brede zin (ook voor het gebied).
- Private bijdrage: de hoogte en zekerheid van de eigen bijdrage/private financiering.

De stad doet mee!

De grote stedelijke kernen van meer dan 30.000 inwoners vallen nadrukkelijk buiten het LEADER-gebied, maar de stadsranden – inclusief dorpen – die tegen de stad aanliggen vallen wel binnen het LEADER-gebied, ook ter versterking van de stad-landrelatie. De LAG wil de komende periode een uitzondering kunnen maken als een project in het stedelijk gebied van de grote kernen gericht is op het verstevigen van de stad-landrelatie.

Rangschikking en weging

Ter advisering aan Gedeputeerde Staten worden de projecten door de LEADER-Aanjaaggroep beoordeeld op basis van de selectiecriteria zoals hierboven beschreven. Daarbij geldt het volgende:

- Tenminste vier keer per jaar worden er aanvragen beoordeeld door de LEADER-Aanjaaggroep.
- De LAG beoordeelt de aanvragen op basis van kwaliteit (hoger dan de minimale benodigde score op de selectiecriteria).
- Per criterium wordt de score aangegeven op de mate waarin het initiatief bijdraagt op een schaal van 1-5 ('niet' tot 'helemaal').
- Maximale score en weging per criterium:
  - Bijdrage aan de doelstellingen van de LOS: maximaal aantal punten is 10, de weging is 3. De maximale score is dan 30 punten.
  - LEADER-waarde: maximaal aantal punten is 25, de weging is 1,6. De maximale score is dan 40 punten.
  - Haalbaarheid: maximaal aantal punten is 15, de weging is 1. De maximale score is dan 15 punten.
  - Doelmatigheid en doeltreffendheid: maximaal aantal punten is 15, de weging is 1. De maximale score is dan 15 punten.
- Per criterium dient een minimum gescoord te worden voor een positief besluit:
  - Bijdrage aan de doelstellingen van de LOS: minimaal 18 punten van de maximaal mogelijke 30 punten.
  - LEADER-waarde minimaal 20 punten van de maximaal mogelijke 40 punten.
  - Haalbaarheid: minimaal 10 van de maximaal mogelijke 15 punten.
  - Doelmatigheid en doeltreffendheid: minimaal 7 van de maximaal mogelijke 15 punten.
- Maximaal aantal haalbare punten: 100, minimaal 55 nodig voor een positief besluit.

De LAG heeft de selectiecriteria en weging voor steunaanvragen uitgewerkt in een toetsingsformulier. Hierin staan ook hulpvragen aan de hand waarvan de score bepaald kan worden.

Procedure

Onderstaande toelichting geeft een voorlopige samenvatting van de wijze waarop een steunaanvraag behandeld wordt. Uitgangspunt daarbij is dat de aanvraagprocedure en criteria bekend zijn gemaakt.

Verkenning steunaanvraag bij LEADER

Stap 1 – Contact opnemen met de LAG

De eerste stap is dat de initiatiefnemer contact opneemt met de LAG, via de coördinator of via een van de LAG-leden. De initiatiefnemer vult vervolgens het startformulier in en geeft aan wat de vraag aan de LEADER-Aanjaaggroep is (meedenken, contacten en/of een bijdrage).

Stap 2 – Beoordeling kansrijkheid/Leaderwaardigheid door de LAG

De LAG beoordeelt op basis van het idee, aan de hand van een ingevuld startformulier en de specifieke vraag of behoeften van de aanvrager of het projectidee zou kunnen passen bij de Ontwikkelingsstrategie en zou kunnen voldoen aan de LEADER-criteria.

Stap 3 – Ontwikkeling van het projectidee

Als het projectidee kansrijk is en LEADER-waardig zou kunnen zijn, gaat een lid van de LAG samen met de LEADER-coördinator een of twee meedenkgesprekken met de initiatiefnemer aan om een scherp beeld te krijgen van doel, resultaten, organisatie et cetera. Als het initiatief kansrijk lijkt en goed zou kunnen scoren, werkt de initiatiefnemer het plan verder uit tot een voldragen aanvraag die kan worden voorgelegd aan de LAG. De coördinator kan begeleiden bij de indiening. Om te bepalen of een aanvraag kansrijk is, kan een concept-projectplan aan de LEADER-Aanjaaggroep worden voorgelegd voor een inschatting van de LEADER-waardigheid.

Formele procedure

Stap 4 – Indienen aanvraag

Tenminste vier keer per jaar worden er aanvragen beoordeeld door de LAG. De data waarop de LAG vergadert, worden bekend gemaakt op de website. Uiterlijk een maand voor een besluitvormende

vergadering van de LAG moet een complete aanvraag zijn ingediend. De initiatiefnemer dient die complete aanvraag in bij de LAG via het digitaal loket van RVO. De aanvrager krijgt een automatische ontvangstbevestiging van RVO en krijgt van de coördinator een toelichting op het verdere proces. Hierna volgt de beoordeling van de aanvraag. RVO stuurt daarvoor de aanvraag naar de LAG.

Stap 5 – Toets LAG

Voorafgaande aan de besluitvormende vergadering van de LAG vullen de leden van de LAG elk het toetsingsformulier voor een aanvraag in. Op basis van een samenvatting van de gegeven scores en de gegeven motivaties en de onderwerpen waarover de leden van elkaar verschillen, worden tijdens de vergadering de definitieve scores en motivaties vastgesteld door de stemgerechtigde leden. Als er in eerste instantie geen overeenstemming bereikt wordt over een toe te kennen score, volgt er een stemming. De uiteindelijke score leidt tot een 'positief' (bijdrage toezeggen) of 'negatief' (bijdrage afwijzen) besluit. Het toetsingsformulier wordt definitief ingevuld met de scores en de onderbouwing van de scores en informatie over de omstandigheden van de stemming (aantal aanwezigen, verhouding publiek-privaat en bijzonderheden ten aanzien van eventuele belanghebbende en/of betrokken LAG-leden).

Aan het eind van de besluitvorming wordt een lijst vastgesteld van aanvragen met een positief advies. Dit zijn de aanvragen die de minimale score hebben gekregen, op volgorde van hoge naar lage score. Wanneer er meer subsidie wordt aangevraagd dan nog beschikbaar is op basis van het subsidieplafond, worden de aanvragen met de hoogste scores gehonoreerd. De aanvraag die niet volledig kan worden gehonoreerd op basis van het beschikbare subsidieplafond, wordt afgewezen tenzij het project ook met een bijdrage ter hoogte van het nog resterende budget kan worden gehonoreerd. Hierover vindt dan overleg plaats tussen RVO, LAG en aanvrager. Ook van de aanvragen met een negatief advies wordt een lijst vastgesteld. Deze lijsten maken onderdeel uit van het verslag van de besluitvormende vergadering dat samen met de toetsingsformulieren wordt toegestuurd aan RVO. De aanvrager krijgt mondeling bericht van de coördinator over de uitkomst van de vergadering van de LAG en over de vervolgstappen. Een besluitenlijst van de vergadering is openbaar en beschikbaar via de website.

Stap 6 – Toetsing op compleetheid instaptoets RVO

Tegelijk met de toetsing door de LAG wordt de aanvraag door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) getoetst op ontvankelijkheid en op EU-conformiteit.

Stap 7 – Beschikking

Het college van Gedeputeerde Staten stuurt op basis van het besluit van de LAG en de uitkomst van de toetsen door RVO een formele beschikking aan de aanvrager waarin de definitieve toezegging of afwijzing van de bijdrage en – bij een toekenning - de subsidievoorwaarden zijn opgenomen.

Een aanvraag krijgt maximaal 22 weken na indiening een beschikking van de provincie. Het streven is dat een aanvraag na maximaal 6 weken na indienen een beoordeling van de LAG heeft. Dat betekent dat uiterlijk een maand voor een beoordelingsmoment (bijeenkomst LAG) de aanvraag moet zijn ingediend en dat rond twee weken na het besluit de uitkomst bekend gemaakt kan worden aan de aanvrager. Hierbij zal de coördinator het voorbehoud meegeven dat het besluit van de LAG onder voorbehoud van een positieve uitkomst van de toetsen door RVO is. De uitgewerkte procedure zal in detail beschikbaar komen op de website van de LAG met een heldere toelichting voor aanvragers.

Hoogte subsidie

- De LEADER-Aanjaaggroep toetst een aanvraag middels het toetsingsformulier aan de criteria.
- De aanvrager dient zelf tenminste 50% van de totale investeringen bij te dragen. Dit kan zijn: inbreng in natura, eigen investeringen in geld, in uren, sponsors, etc.
- Voor een financiële bijdrage voor de eerste drie doelen geldt dat de totale LEADER-bijdrage minimaal 30.000 euro is en maximaal 100.000 euro.
- Voor een financiële bijdrage op het doel Citizen Science geldt een maximale LEADER-bijdrage van € 25.000.

7.4 Monitoring, effectmeting en evaluatie

Monitoring

Hoe zorgt de LAG ervoor dat ze het juiste blijft doen? Door met monitoring regelmatig en goed een vinger aan de pols te houden. Monitoring heeft tot doel om op geijkte momenten zicht te hebben op hoe het gaat met de uitvoering, het bereik van beoogde resultaten in relatie tot eigen inzet en context, het optreden van (niet-)voorziene effecten, inzet en beschikbaarheid van middelen en organisatie.

Vervolgens kan zo nodig op onderdelen binnen de invloedssfeer van de LAG worden bijgestuurd. Daarnaast heeft monitoring ook als doel (onverwachte) successen te vieren en te leren van eventuele tegenslagen.

Tenminste één keer per jaar staat de LAG stil bij de voortgang door te kijken naar:

- Wat hebben we gedaan op het gebied van georganiseerde activiteiten en ondersteunde trajecten?
- Wat hebben de inspanningen en bijbehorende communicatie opgeleverd?
- Wat is de stand van zaken voor wat betreft de inzet van financiële middelen in relatie tot de doelen (output en outcome) en vereiste verhoudingen aan bijdragen publiek-privaat?
- Kijkend naar onszelf als LAG:
  - Wat leren we van onze eigen aanpak?
  - Doen we het nog op een effectieve, passende manier?
  - Hoe gaat de samenwerking onderling, met andere partners?
  - Past wat we doen nog bij wat we voor ogen hebben, zoals in deze Ontwikkelingsstrategie staat verwoord?

De LAG zal de voortgang beoordelen op basis van eigen indicatoren en indicatoren die op nationaal en Europees niveau moeten worden bijgehouden.

Effectmeting

In het eerste jaar zal de LAG een aanpak bepalen om effecten systematisch in beeld te brengen (niet alleen financiële multiplier, maar ook nieuwe initiatieven, nieuwe bedrijven/werkgelegenheid/modellen, zelforganiserende vermogen, e.d.). Daarbij sluiten we het liefst aan op een bestaand instrument, zodat we het wiel niet opnieuw hoeven uit te vinden. Door gezamenlijk op te lopen met LEADER Oost-Utrecht en met mogelijk zelfs een landelijke insteek, willen we zo de meerwaarde van LEADER in kaart brengen.

(Tussen)Evaluatie

Met een tussentijdse evaluatie staat de LAG zo'n twee jaar na aanvang van de uitvoering van de Ontwikkelingsstrategie uitgebreider stil bij de voortgang ervan. Hierbij worden ook externen uit het netwerk gevraagd om input: initiatiefnemers, netwerkpartners en financiers.

Indien de LAG dat nodig acht, kan de koers en/of werkwijze worden bijgesteld. Bij grotere wijzigingen zal contact worden gezocht met de provincie en RVO om de wijze van wijzigen te bespreken.

Aan het einde van de periode – in of net na de uitloopjaren 2028-2029 – voert de LAG een eindevaluatie uit. Deze bestaat zowel uit een kwantitatieve als een kwalitatieve evaluatie.

De uitkomsten van evaluaties worden gecommuniceerd via verslagen, de website en/of andere uitingen zoals een projectenboek of -kaart.

Bijlage 1: Toetsingsformulier LEADER Weidse Veenweiden

In te vullen door de LAG

Waarde van de scores:

1 = niet/onduidelijk - 2 = enigszins - 3 = voldoende - 4 = ruim voldoende - 5 = helemaal

1. Bijdrage aan doelstellingen LOS	Score 1-5	Motivatatie score
- Krachtige gemeenschappen of - Toekomst perspectieven voor landbouw, natuur en landschap of - Water zet je gebied op de kaart of - Samen kennis delen en maken/ Citizen Science		
Subtotaal criterium 1		

2. Bijdrage aan LEADER-kenmerken	Score 1-5	Motivatatie score
Bottom-up waarde		
Vernieuwingswaarde		
Samenwerking		
Overdraagbaarheid		
Integraliteit		
Subtotaal criterium 2		

3. De mate waarin het project haalbaar is vanuit financieel en organisatorisch oogpunt	Score 1-5	Motivatatie score
Het eigenaarschap en/of partnerschap		
De uitvoerbaarheid van het project ten aanzien van het bereiken van de beoogde resultaten, de gekozen aanpak en de benodigde randvoorwaarden		
De (organisatorische en financiële) risico's en de aanpak waarmee deze risico's tegemoet worden getreden		
Subtotaal criterium 3		

4. De mate van doelmatigheid en doeltreffendheid van het project	Score 1-5	Motivatatie score
Continuïteit		
Waar voor je geld ("value for money")		
Private bijdrage		
Subtotaal criterium 4		

SAMENVATTING	Score	Weging	Totaal	
Subtotaal criterium 1 – Doelstellingen LOS		3		Maximale score 30, minimaal benodigde score is 18
Subtotaal criterium 2 – LEADER kenmerken		1,6		Maximale score 40, minimaal benodigde score is 20
Subtotaal criterium 3 - Haalbaarheid		1		Maximale score 15, minimaal benodigde score is 10
Subtotaal criterium 4 – Doelmatigheid en doeltreffendheid		1		Maximale score 15, minimaal benodigde score is 7
TOTAAL				Maximale score 100, minimaal benodigde score is 55

Bijlage 2: Werkwijze Samenstellen LAG

	Mensen met visie op wat nodig is voor	Pionieren en ondernemerschap	Kennisuitwisseling en kruisbestuiving	Thema deskundigheid landbouw (transitie)	Thema deskundigheid recreatie / water	Thema deskundigheid sociaal maatschappelijk	Thema deskundigheid onderwijs / techniek	Regionale economie en werkgelegenheid	Jongeren en/of inclusie	Financiering en business modellen	Huidige LAG	
Ronde Venen	NH	NH	NH			NH		NH			Laurens de Graaf	LdG
Stichtse vecht											Jose van Rossum	JvR
Woerden											Lisa Oudshoorn	LO
Oudewater	JdV	JdV	JdV	JdV							Jan Kromwijk	JK
Montfoort											Judith de Vor	JdV
Ijsselstein	JK	JK	JK	JK	JK			JK			Nant Hartel	NH
Nieuwegein											Arjan Koerhuis	AK
Lopik	LdG		LdG			LdG		LdG			Attie Kuiken	AK2
Vijfheerenlanden	JvR	JvR	JvR	JvR							Marcel Wijnen	MW
Utrecht	LO	LO	LO			LO		LO	LO			
Elders	AK		AK		AK					MW	2 à 3 per thema	

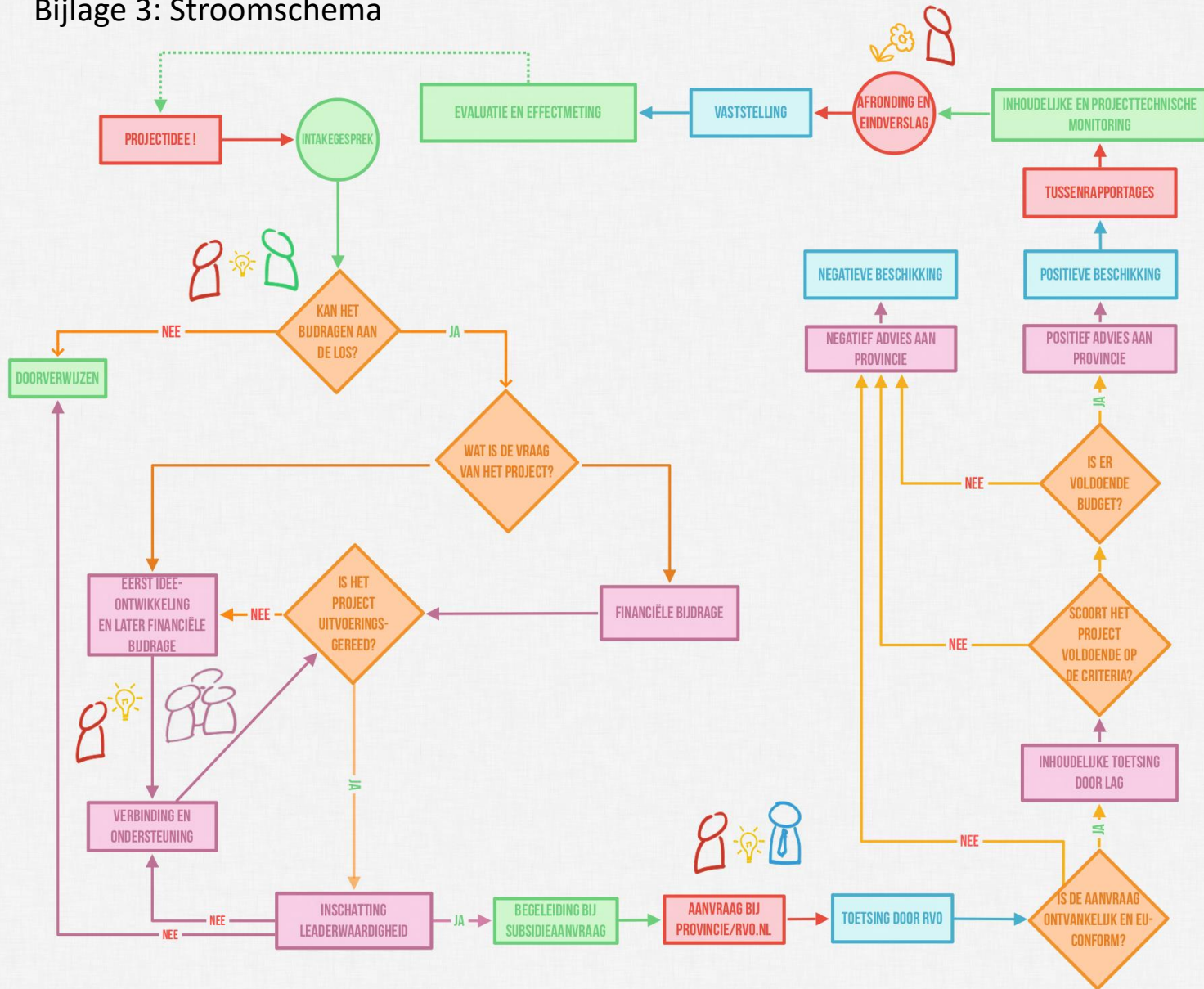
basis vereiste

- 1 Gemotiveerd voor werkwijze van LEADER
- 2 Onderschrijft inhoudelijke ambitie en thema's in Ontwikkelingsstrategie
- 3 Pro-actieve houding
- 4 Ervaring met ontwikkelen van processen en activiteiten en 'coachen' initiatiefnemers.
- 5 Netwerker en verbinder (samenwerken).
- 6 Transparant en betrouwbaar
- 7 Zet zich in voor gebiedsbelang
- 8 Tijd beschikbaar (gemiddeld 2-4 uur/week)
- 9 Tenminste 3 jaar beschikbaar (i.v.m. continuïteit).

Bij het invullen van de vacatures wordt qua geografische spreiding gezocht naar leden uit De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Woerden, Montfoort, Lopik, Nieuwegein. Daarnaast wordt gekeken naar een goede mix van leeftijden, gender en achtergrond. De werving vindt plaats middels open vacatures

 prioriteit

Bijlage 3: Stroomschema

LEGENDA

- BESLISVRAAG?** Beslisvraag
- FINANCIËLE BIJDRAGE** Wat de LAG kan bieden of doet
- BEGELEIDING BIJ SUBSIDIEAANVRAAG** Wat de coördinator kan bieden of doet
- AANVRAAG BIJ PROVINCIE / RVO** Wat de aanvrager doet
- TOETSING DOOR RVO** Wat RVO of provincie doet

© 2013 - Cobanta

Bijlage 4. Stakeholders en organisaties

Stakeholders voor krachtenveld analyse

paragraaf 2.3

Overheden

Provincie Utrecht
Gebiedscommissie Utrecht-West
Waterschap Amstel Gooi en Vecht
Hoogheemraadschap van De Stichtse Rijnlanden
Waterschap Rivierenland
Routebureau Utrecht
Recreatie Midden-Nederland
Recreatieschap Stichtse groenelanden

Gemeenten

Zie gebiedsbegrenzing

Maatschappelijke organisaties agrarisch

(provinciaal)
LaMi Utrecht
LTO Noord
Agrarisch collectieven

- o Gebiedscoöperatie Rijn Vecht en Venen
- o Agrarische Natuurvereniging Lopikerwaard
- o Den Hâneker
Alblasserwaard/Vijfheerenlanden

Gebiedscoöperatie Groot Wilnis Vinkeveen
Gebiedscoöperatie Ons Polderhart

Jongeren

NAJK
KPJ / CPJ
SlowFood Youth
Agrifirm Jongerenraad

Maatschappelijke organisaties

Natuur- en Milieufederatie Utrecht
Landschap Erfgoed Utrecht
Stichting Groene Hart
Slow Food Groene Hart
Platform De Utrechtse Waarden
Vechtplassencommissie

Lokale Maatschappelijke organisaties

Netwerk Kern met Pit
Netwerk Leefbaarheid en Kleine kernen
(dorpsraden en stichtingen lokaal belang)

Terreinbeherende organisaties/grond

Natuurmonumenten
Staatbosbeheer
Utrechts Landschap
Utrechts Particulier Grondbezit
Lenteland / Commonland /
Land van Ons / Soil Heroes

Samenwerkende partijen innovatie

Veenweiden Innovaties centrum
Kenniss Transfer Centrum Zegveld
Wij.land
Toekomstboeren

Voedsel

Lokaal Voedsel Utrecht
Groene Hart Streekproducten
Local2Local

Banken

Rabobank Rijn & Veenstromen
Rabobank Utrechtse Waarden
Rabobank Lek en Merwede

Bijlage 5. Een los in 10 weken; bijeenkomsten, bronnen en raadplegingen

In de maanden maart en april is gewerkt aan de totstandkoming van deze LOS. Het proces was voor iedereen te volgen via on [online prikbord](#). Voor inzet van (social)media konden we gebruik maken van de mogelijkheden van de huidige LEADER-periode. De planning stond voortdurend onder (tijds)druk maar is mede door de adequate ondersteuning van de Kwartiermakersgroep behaald. Alle (deel)resultaten zijn gepresenteerd op het prikbord. De doelen in deze LOS zijn dan ook herleidbaar naar hetgeen we opgehaald hebben in het gebied.

Gebiedssessies: LOS-maak-café's

Woensdag 8 maart 2023 Dorpshuis de Vaart Linschoten

14 deelnemers

Napraatsessie 14 maart

Donderdag 16 maart 2023 Het Spoorhuis Vinkeveen

15 deelnemers

Napraatsessie 22 maart

Donderdag 30 maart 2023 Huis het Bosch Lexmond

18 deelnemers

Napraatsessie 22 maart

Afstemming stakeholders en samenwerkingspartners

Voor de gebiedssessies waren ook stakeholders nadrukkelijk genodigd om inbreng te geven. Daar waar extra kennis/ervaring noodzakelijk was zijn stakeholders nader bevraagd. Zo is (online) afstemming geweest met onder andere provincie op de verschillende beleidsdoelen (landbouw, voedsel, recreatie, klimaatadaptie, energie transitie en economie) met recreatieschap Stichting Groenelanden en Stichting Streekproducten Groene Hart. Ook in het actieve netwerk is waar mogelijk gevraagd naar relevante ontwikkelingen, bij gemeenten, NMU, VIC-Zegveld en natuurlijk ook bij onze Kwartiermakers.

Overleg is ook geweest met de naastgelegen LEADER-gebieden Utrecht Oost en LEADER Polders met Waarden en Hollandse Plassen in het Groene Hart.

Deskstudie

Beleid van overheid en stakeholders is te vinden op internet. De relevante onderdelen en uitwerkingen zijn geraadpleegd en verwerkt in de LOS. Dit zijn onder andere:

- Het Nationaal Strategisch Plan
- Nationaal Programma Landelijk Gebied (de Utrechtse uitwerking daarvan, het UPLG, laat op zich wachten)
- Omgevingsvisie Provincie Utrecht + Bodem- en waterprogramma provincie Utrecht 2022-2027
- Provinciale Voedselagenda 2021-2023
- Programma Klimaatadaptie Provincie Utrecht
- Regionale Veenweidestrategie + programma Bodemdaling HDSR
- Omgevingswetprogramma Recreatie en Toerisme (PR&T) 2022 - 2025
- Beleid Vrijkomende Agrarische Bebouwing Utrecht

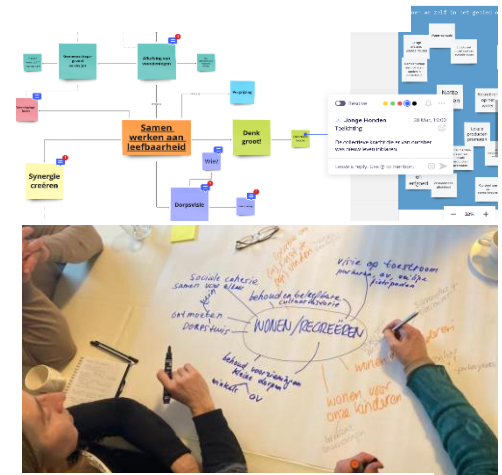
Begeleiding en Feedback

De kwartiermakersgroep heeft, ondersteund door de huidige LEADER-coördinator, het proces en resultaten nauwgezet gevolgd. De Kwartiermakersgroep bestaat uit:

Attie Kuiken	Programmabureau Utrecht-West
Judith de Vor	Melkveehouder, educatie/beleefboerderij
Jan Kromwijk	Ondernemer jachthaven, voormalig agrariër en bestuurder, Struinen en Vorsen
Lisa Olsthoorn	Adviseur en rentmeester in opleiding, Utrecht
Laurens de Graaf	Burgemeester Lopik
Martien Brander	Gemeente Woerden (penvoerder)

Het was wellicht de kwaliteit van deze LOS ten goede gekomen als we een aantal stakeholders om feedback hadden kunnen vragen op de strategie, doelen en activiteiten in deze LOS, daar was gezien de korte ontwikkeltijd geen ruimte voor.

Een uitsnede van het online MIRO-bord

Mindmappen LOS-maak-café Vinkeveen